

A-1381

I N S T Y T U T T U R Y S T K I

STUDIUM MARKETINGOWE LOKALIZACJI MOTELI NA TERENIE
BIAŁORUSI, LITWY I ZACHODNIEJ UKRAINY

Opracował zespół pod kierunkiem
dr Krzysztofa Łopacińskiego

W A R S Z A W A 1 9 9 3

WPROWADZENIE

Podstawowym celem pracy jest wskazanie lokalizacji dla projektowanej sieci moteli na terenie Białorusi Zachodniej Ukrainy i ewentualnie po polskiej stronie granicy na podstawie oszacowania potencjalnego możliwego wykorzystania przez podróżnych dewizowych. Opracowane studium ma dać podstawy do analizy opłacalności przedsięwzięcia.

Wskazania lokalizacyjne są wsparte następującymi analizami wybranych wskaźników:

1. Analiza aktualnego ruchu międzynarodowego na przejściach granicznych między Polską a krajami b.ZSRR oraz prognozy na najbliższe 10 lat.
2. Analiza tranzytowego ruchu towarowego z określeniem najważniejszych strumieni i prognozy na najbliższe 10 lat.
3. Analiza wykorzystania wybranych obiektów noclegowych na terenie Białorusi i Zachodniej Ukrainy jako uzasadnienie wskazań lokalizacyjnych.
4. Oszacowanie wielkości ruchu gości dewizowych na terenie wybranych krajów wraz z prognozą oraz analiza istniejącego i potencjalnego ruchu w bazie noclegowej, ~~w podziale na:~~

Jednocześnie wskazano na możliwości optymalnego wykorzystania bazy noclegowej w rejonie Katynia i Nieświeża.

Przyjęto, że budowa moteli bezpośrednio w stolicach państw jest ryzykowna z uwagi na projekty rozbudowy bazy hotelowej na potrzeby cudzoziemców w stolicach Litwy, Białorusi i Ukrainy.

Niezależnie przeprowadzono analizę celowości rozbudowy bazy noclegowej (moteli) na terenach wschodnich województw Polski oraz dokonano wyboru ewentualnych lokalizacji. Analiza wykazała, że z ekonomicznego punktu widzenia zasadna byłaby budowa w pierwszej kolejności moteli dla potrzeb ruchu tranzytowego. Szczególnie pożądanym byłby jednak udział w przedsięwzięciu polskich biur podróży lub łańcuchów hotelowych. Chodzi m.in. o maksymalne wykorzystanie ruchu organizowanego za pośrednictwem biur podróży.

Zgodnie z przyjętymi założeniami analizami objęto jedynie podróżnych dewizowych do których zaliczono turystów z Zachodniej Europy, USA/Kanady oraz turystów polskich (gdzie było to możliwe traktowanych oddzielnie).

W wyniku analizy zaproponowano następujące lokalizacje moteli poza granicami Polski (w nawiasach lokalizacje traktowane wymienione w zależności od oferty lokalnej):

Na trasie o największym obecnym i przewidywanym ruchu międzynarodowym: Warszawa - Brześć - Mińsk - Moskwa:

1. Brześć (Kobryń).
2. Stołbce (Nieśwież, lub Baranowicze).
3. Smoleńsk (Katyń).

Na skrzyżowaniach tras południowych (niższy ruch międzynarodowy):

4. Dubno (Równe, Krzemieniec).
5. Zaleszczyki (Czerniowce).
6. Lwów.

Inne trasy (odnoga trasy pierwszej w kierunku St. Petersburga):

7. Witebsk.

Przedstawione prognozy ruchy turystycznego (w latach 1995 i 2000) oraz przyjęty wzrost wykorzystania istniejącej bazy noclegowej do 30% (w Brześciu do 50 %) przez podróżnych zagranicznych wskazują na opłacalne poziom wykorzystania wskazanych lokalizacji obiektów noclegowych. Niezbędna jest jednak ścisła współpraca inwestora z biurami podróży w celu stworzenia oferty turystycznej sprzyjającej kilkudniowym pobytom w bazie noclegowej. Dlatego też przy poszczególnych lokalizacjach dużo uwagi poświęcono atrakcyjności turystycznej okolicy.

Poza wspomnianymi wyżej czynnikami ważną rolę przy lokalizacji moteli (hotelu) na terenie Polski odgrywa również ruch krajowy (m.in. z uwagi na wyrównanie cen i coraz większe możliwości finansowe dużej grupy Polaków). O wskazaniach lokalizacyjnych moteli w Polsce zadecydowały więc; tranzytowy ruch zagraniczny (jego wielkość i przebieg), pobyty w mieście (służbowe i turystyczne) oraz atrakcyjność terenów położonych w pobliżu lokalizacji.

W wyniku analizy zaproponowano następujące lokalizacje moteli w Polsce Wschodniej:

Na trasie z Warszawy do Wilna i Kowna (Ogrodniki, Szypliszki): Suwałki (lub na ich skraju).

Na trasie z Warszawy przez Białystok do Grodna i dalej w kierunku krajów nadbałtyckich: Białystok (w miejscowości Wasilczyki).

Na trasach południowych w kierunku miast Ukrainy: Przemyśl (lub w jego okolicy).

Z uwagi na występowanie tylko jednego czynnika (ruch tranzytowy) nie proponuje się lokalizacji na trasie Warszawa - Terespol. Obiekt zlokalizowany na tej trasie powinien być przygotowany głównie na przyjmowanie kierowców ciężarówek.

RUCH MIĘDZYNARODOWY NA PRZEJŚCIACH GRANICZNYCH MIĘDZY POLSKĄ A KRAJAMI BYŁEGO ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

W 1992 roku granicę Polski przekroczyło ponad 154 mln osób (w obie strony - do i z Polski). Granicę wschodnią przekroczyło ponad 18,39 mln osób, z tego ponad 2,165 mln osób byli to Polacy wyjeżdżający z Polski, a ponad 2,095 mln przyjeżdżający do Polski, zaś ponad 7,086 mln osób byli to cudzoziemcy przyjeżdżający do Polski, a ponad 7,044 mln to cudzoziemcy wyjeżdżający z Polski. Dane liczbowe dotyczące ruchu osobowego na granicy wschodniej oraz jego strukturę w poszczególnych miesiącach obrazują tabele nr 1 i 2.

W 1992 roku GUS przestał dokonywać podziału cudzoziemców przekraczających granicę Polski na obywateli byłych krajów socjalistycznych i krajów pozostałych. Dane takie istnieją za 1991 rok. I tak w 1991 roku na 6,245 mln cudzoziemców przyjeżdżających do Polski przez granicę wschodnią było ponad 6,133 mln obywateli byłych krajów socjalistycznych, a tylko ok. 111,4 tys. obywateli krajów pozostałych. Wyjechało zaś z Polski w 1991 roku przekraczając granicę wschodnią 6,305 mln cudzoziemców, w tym 6,206 mln obywateli byłych krajów socjalistycznych, a tylko ok. 98 tys. osób z pozostałych krajów.

Porównując ruch osobowy na granicy wschodniej w latach 1991-1992 zauważyć można, iż zmniejszyła się liczba Polaków przekraczających granicę wschodnią. W 1992 roku wyjechało z Polski przez granicę wschodnią o ok. 28,7 tys. Polaków mniej niż w 1991 roku, przyjechało do Polski przez tę granicę mniej o ok. 52,4 tys. osób.

Zwiększyła się natomiast, w porównaniu z 1991 rokiem, liczba cudzoziemców przekraczających granicę wschodnią Polski. W 1992 roku do Polski przez tę granicę przyjechało o ok. 841,2 tys. cudzoziemców więcej niż w 1991 roku, o ok. 738,9 tys. osób więcej wyjechało z Polski.

Jeśli chodzi o sezonowość ruchu osobowego na granicy wschodniej, to miesiące styczeń i luty są miesiącami o najmniejszym natężeniu ruchu (zarówno w 1991 roku, jak i w 1992 roku). Przykładowo, w styczniu 1992 roku było 764,2 tys. przekroczeń granicy wschodniej w obie strony (z i do Polski).

Miesiącami o dużym natężeniu ruchu są miesiące letnie: lipiec i sierpień. Najwyższe natężenie ruchu w 1991 roku wystąpiło w miesiącach czerwcu, lipcu i sierpniu (ponad 1,7 mln przekroczeń

w czerwcu i lipcu, zaś ponad 1,9 mln przekroczeń w sierpniu). W 1992 roku do miesięcy o najwyższym natężeniu ruchu należały październik, listopad i grudzień (ponad 1,8 mln przekroczeń granicy w każdym miesiącu). Ponadto w 1992 roku miesiącami o dużym natężeniu ruchu były również marzec, kwiecień, lipiec i sierpień (ponad 1,6 mln przekroczeń w miesiącu, przy czym w sierpniu ponad 1,7 mln przekroczeń).

Jeśli chodzi o sezonowość ruchu osobowego na granicy wschodniej w podziale na Polaków i cudzoziemców, to można mówić o następujących tendencjach. Najmniej Polaków wyjeżdża z Polski przez granicę wschodnią w miesiącach styczniu i lutym (styczeń 1992 - 129,5 tys. Polaków). Najwięcej Polaków wyjeżdża z Polski w okresie letnio-jesiennym (ponad 200 tys. osób w każdym miesiącu). W 1991 roku były to miesiące: czerwiec, lipiec, sierpień (najwięcej - 246,9 tys. osób) i październik. W 1992 roku były to miesiące: lipiec, sierpień, wrzesień, październik (najwięcej - 223,7 tys. osób).

Podobnie jest w przypadku powrotów Polaków do Polski przez wschodnią granicę. Najmniej Polaków wraca do Polski w miesiącach styczniu i lutym (styczeń 1992 - 117,0 tys. osób). Miesiące, w których najwięcej Polaków wraca do Polski to, podobnie jak w przypadku wyjazdów, miesiące letnio-jesienne. W 1991 roku były to czerwiec, lipiec, sierpień (najwięcej - 238,9 tys. osób), wrzesień i październik. W 1992 roku były to miesiące: lipiec, sierpień, wrzesień, październik (najwięcej - 221,8 tys. osób) i listopad.

Najmniej cudzoziemców przyjeżdża do Polski przez granicę wschodnią w miesiącach styczniu i lutym (styczeń 1992 - 265,1 tys. osób). Trudniej określić miesiące, w których najwięcej cudzoziemców przyjeżdża do Polski. Do takich miesięcy należy grudzień (zarówno w 1991 roku, jak i w 1992 roku). Najwięcej cudzoziemców (732,7 tys. osób) przyjechało do Polski w 1992 roku właśnie w grudniu. Ponad 700 tys. osób przyjechało również w listopadzie 1992 roku. Ponadto co najmniej 640 tys. cudzoziemców miesięcznie przyjechało do Polski w 1992 roku w miesiącach: marcu, kwietniu, sierpniu i październiku. W 1991 roku najwięcej cudzoziemców przyjechało do Polski w sierpniu (761,0 tys. osób). Ponadto powyżej 600 tys. osób miesięcznie przyjechało do Polski w 1991 roku w miesiącach: czerwcu, lipcu i grudniu.

W 1992 roku przyjechało do Polski ponad 49,015 mln cudzoziemców. Dominowali Niemcy - ponad 30,687 mln osób, zaś ponad 8,257 mln osób to Czecho-Słowacy, Obywateli krajów byłego ZSRR przyjechało do Polski w 1992 roku ponad 7,788 mln osób (w 1991 roku

było ich ponad 7,545 mln osób, co oznacza wzrost przyjazdów o 243,2 tys. osób z tych krajów). Kolejne miejsce zajmowali Rumuni, których w 1992 roku przyjechało do Polski 208,9 tys. osób (w 1991 roku przyjechało ich 275,9 tys. osób, co oznacza spadek przyjazdów o 67 tys. osób). W 1992 roku odwiedziło Polskę ok. 70 tys. Bułgarów (o ok. 13 tys. mniej niż w 1991 roku).

Osobowy ruch graniczny na granicach wschodnich koncentruje się na czterech przejściach lub grupach przejść. Są to następujące kierunki koncentracji przejść granicznych: kowieński (bałtycki), grodzieński (petersburski), brzeski (moskiewski), lwowski (kijowski). Interesować nas będą następujące większe przejścia lub grupy przejść: Ogrodniki - przejście drogowe, Kuźnica Białostocka - przejścia kolejowe i drogowe, Terespol - przejścia kolejowe i drogowe, Dorohusk - przejścia kolejowe i drogowe, Hrebenne - przejście drogowe i Medyka - przejścia kolejowe i drogowe.

Największy ruch graniczny występuje na przejściach w Terespolu. W 1992 roku granicę w Terespolu na przejściu kolejowym przekroczyło w obie strony (z i do Polski) 3639,5 tys. osób, zaś na przejściu drogowym 2278,7 tys. osób. Kolejna pod względem wielkości ruchu osobowego jest grupa przejść w Medyce. W 1992 roku przekroczyło granicę w obie strony (z i do Polski) na przejściu drogowym w Medyce 2585,6 tys. osób, na przejściu zaś kolejowym 1850,6 osób. Kolejna grupa przejść to przejścia w Kuźnicy Białostockiej. W 1992 roku przekroczyło granicę na przejściu kolejowym w Kuźnicy Białostockiej 1909,6 tys. osób (w obie strony - z i do Polski), na przejściu drogowym 807,2 tys. osób. W Ogrodnikach przekroczyło granicę w obie strony 2063,0 tys. osób. W Dorohusku przekroczyło granicę (w obie strony) korzystając z przejścia kolejowego 619,9 tys. osób, natomiast z przejścia drogowego skorzystało 573,4 tys. osób. W Hrebennem przekroczyło granicę w obie strony 683,8 tys. osób.

Polacy wyjeżdżając na wschód najczęściej przekraczają granicę w Medyce. W 1992 roku z przejścia drogowego w Medyce korzystało 524,7 tys. Polaków wyjeżdżających z Polski, zaś z przejścia kolejowego tamże skorzystało ok. 22,0 tys. wyjeżdżających Polaków. Drugim przejściem najczęściej wykorzystywanym przez Polaków są Ogrodniki. W 1992 roku wyjechało tamtędy z Polski 421,5 tys. Polaków. Z przejścia drogowego w Terespolu korzystało w 1992 roku 229,8 tys. Polaków wyjeżdżających z Polski, z przejścia kolejowego w Terespolu 170,2 tys. Polaków. W Kuźnicy Białostockiej przekroczyło granicę na przejściu kolejowym 239,2 tys. Polaków wyjeżdżających z Polski, na przejściu drogowym 145,8 tys. Pola-

ków. W Dorohusku na przejściu drogowym przekroczyło granicę w 1992 roku 130,2 tys. Polaków, a na przejściu kolejowym ok. 18 tys. Polaków. W Hrebennem przekroczyło granicę tylko ok. 50 tys. Polaków wyjeżdżających z Polski. Podobnie rozkłada się na przejściach granicznych ruch Polaków wracających do Polski.

Cudzoziemcy przyjeżdżają do Polski najczęściej przekraczając granicę w Terespolu. W 1992 roku przyjechało do Polski korzystając z przejścia kolejowego w Terespolu 1712,7 tys. cudzoziemców, zaś z przejścia drogowego skorzystało 810,2 tys. osób. Druga grupa przejść najczęściej wykorzystywana przez cudzoziemców to Medyka. W 1992 roku przyjechało do Polski przekraczając granicę na przejściu kolejowym w Medyce 940,9 tys. cudzoziemców, na przejściu drogowym tamże przekroczyło granicę do Polski 736,0 tys. osób. Kolejna grupa przejść to przejścia w Kuźnicy Białostockiej. Z przejścia kolejowego w Kuźnicy Białostockiej w 1992 roku korzystało 736,6 tys. cudzoziemców przyjeżdżających do Polski, z przejścia drogowego 254,1 tys. cudzoziemców. W Cgrodnikach w 1992 roku przekroczyło granicę do Polski 580,7 tys. cudzoziemców. Przez przejście kolejowe w Dorohusku przyjechało do Polski w 1992 roku 311,1 tys. cudzoziemców, przez przejście drogowe tamże 157,3 tys. osób. W Hrebennem przekroczyło granicę do Polski w 1992 roku 321,3 tys. cudzoziemców.

Prognozy ruchu osobowego na granicy wschodniej.

Przedstawione niżej prognozy ruchu osobowego są wynikiem analiz wykonanych w Instytucie Turystyki.

1. Granica wschodnia

	Polacy	Cudzoziemcy dew.	Razem
1991	4300 tys.	210 tys.	4500 tys.
1992	4250 tys.	300 tys.	4550 tys.
1995	6400 tys.	800 tys.	7200 tys.
2000	10700 tys.	1000 tys.	11700 tys.

2. Trasa Terespol/Kukuryki - Brześć

	Polacy	Cudzoziemcy dew.	Razem
1991	560 tys.	80 tys.	640 tys.
1992	500 tys.	120 tys.	620 tys.
1995	750 tys.	300 tys.	1050 tys.
2000	1300 tys.	560 tys.	1860 tys.

TRANZYTOWY RUCH TOWAROWY

W 1992 roku zarejestrowano 2133,4 tys. osobowych pojazdów mechanicznych (w tym mikrobusów i autokarów) przekraczających wschodnią granicę Polski w obie strony (z i do Polski). W tym było 570,2 tys. pojazdów obywateli polskich wyjeżdżających z Polski i 555,9 tys. pojazdów obywateli polskich wracających do kraju oraz 439,9 tys. pojazdów cudzoziemców przyjeżdżających do Polski i 567,2 tys. pojazdów cudzoziemców wyjeżdżających z Polski. Odpowiednie dane zostały przedstawione w załączonej tabeli nr 3.

W 1991 roku zarejestrowano 1764,8 pojazdów osobowych przekraczających granicę wschodnią Polski w obie strony. W tym było 312,8 tys. pojazdów obywateli polskich wyjeżdżających z Polski i 307,7 pojazdów obywateli polskich wracających do kraju oraz 536,2 tys. pojazdów cudzoziemców przyjeżdżających do Polski i 608,0 tys. pojazdów cudzoziemców wyjeżdżających z Polski. Wśród pojazdów cudzoziemców było 529,0 pojazdów obywateli byłych krajów socjalistycznych przyjeżdżających do Polski i 599,4 tys. pojazdów obywateli byłych krajów socjalistycznych wyjeżdżających z Polski oraz ok. 7 tys. pojazdów obywateli pozostałych krajów przyjeżdżających do Polski i ok. 8 tys. pojazdów obywateli pozostałych krajów wyjeżdżających z Polski.

W 1992 roku zarejestrowano 366,8 tys. pojazdów ciężarowych przekraczających wschodnią granicę Polski w obie strony. W tym było 35,2 tys. pojazdów ciężarowych obywateli polskich wyjeżdżających z Polski i 35,9 tys. pojazdów obywateli polskich wracających do kraju oraz 142,7 tys. pojazdów cudzoziemców przyjeżdżających do Polski i 152,8 tys. pojazdów cudzoziemców wyjeżdżających z Polski.

W 1991 roku zarejestrowano 243,9 tys. pojazdów ciężarowych przekraczających granicę wschodnią Polski w obie strony. W tym było 86,6 tys. pojazdów cudzoziemców przyjeżdżających do Polski (z tego 76,1 tys. pojazdów obywateli byłych krajów socjalistycznych i 10,5 tys. pojazdów obywateli pozostałych krajów) oraz 94,6 tys. pojazdów cudzoziemców wyjeżdżających z Polski (z tego 83,2 tys. pojazdów obywateli byłych krajów socjalistycznych i 11,4 tys. pojazdów obywateli pozostałych krajów).

Najwięcej polskich pojazdów osobowych wyjeżdżających z Polski zanotowano w 1992 roku na przejściu w Ogrodnikach - 161,6 tys. pojazdów, w Medyce - 133,3 tys. pojazdów i w Terespolu - 109,3 tys. pojazdów. W Hrebennem zanotowano 11,9 tys. pojazdów obywateli polskich wyjeżdżających z Polski.

W przypadku cudzoziemców najwięcej pojazdów osobowych przekraczających granicę wschodnią do Polski zanotowano w 1992 roku w Terespolu - 138,8 tys. pojazdów, w Medyce - 84,7 tys. pojazdów i Ogrodnikach - 77,8 tys. pojazdów. Podobnie wygląda w przypadku przekraczania granicy przy wyjazdach z Polski pojazdów osobowych cudzoziemców. Na interesujących nas przejściach najmniej pojazdów cudzoziemców przyjeżdżających do Polski zanotowano w Dorohusku - 17,9 tys. pojazdów, zaś najmniej pojazdów cudzoziemców wyjeżdżających z Polski na przejściu w Hrebennem - 14,3 tys. pojazdów.

Najwięcej polskich pojazdów ciężarowych wyjeżdżających z Polski przez wschodnią granicę zanotowano w 1992 roku na przejściu w Kukurykach (Terespol) - 15,2 tys. pojazdów, Ogrodnikach - ok. 8,9 tys. pojazdów i w Medyce - ok. 3,2 tys. pojazdów. W Hrebennem zanotowano ok. 0,5 tys. pojazdów. Podobnie wygląda rozkład polskich pojazdów ciężarowych w przypadku powrotów do Polski.

Natomiast jeśli chodzi o pojazdy ciężarowe cudzoziemców, to najwięcej przyjeżdżających do Polski samochodów ciężarowych zanotowano w Kukurykach (Terespol) - 79,0 tys. pojazdów, Medyce - 26,8 tys. pojazdów i w Ogrodnikach - 23,6 tys. pojazdów. W Hrebennem zanotowano 1,1 tys. pojazdów ciężarowych. Podobnie wygląda rozkład na przejściach w przypadku wyjazdów z Polski samochodów ciężarowych cudzoziemców.

Prognozy ruchu pojazdów:

Za podstawę prognoz ruchu na drogach przyjęto wskaźniki spotykane najczęściej w opracowaniach prognostycznych EWG, Centralnego Urzędu Planowania oraz Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej. Mówią one o wzroście przewozów towarowych w latach 1990 - 2010 na polskiej granicy wschodniej w granicach 400 % oraz o wzroście ruchu osobowego z krajów Europy Zachodniej w granicach 1200 %. Poniższe dane wynikają z rozkładu tych prognoz na poszczególne lata.

1. Pojazdy osobowe, autokary i mikrobusy:

	Razem	Polacy	Cudzoziemcy dew.
1991 -	636 tys.	620 tys.	16 tys.
1995 -	960 tys.	900 tys.	60 tys.
2000 -	1610 tys.	1500 tys.	110 tys.

2. Pojazdy ciężarowe:

	Razem	Polacy	Cudzoziemcy dew.
1991 -	84 tys.	62 tys.	22 tys.
1995 -	126 tys.	93 tys.	33 tys.
2000 -	210 tys.	155 tys.	55 tys.

Prognoza pojazdów ciężarowych dla przejść na trasie Terespol/Kukuryki - Brześć;

	Razem	Polacy	Cudzoziemcy dew.
1991 -	51 tys.	43 tys.	18 tys.
1995 -	94 tys.	64 tys.	30 tys.
2000 -	154 tys.	104 tys.	50 tys.

BAZA NOCLEGOWA I JEJ WYKORZYSTANIE

Biorąc pod uwagę istniejący i prognozowany ruch międzynarodowy rozumiany jako ruch potencjalnych klientów dewizowych moteli, oraz brak na omawianym terenie wybitnych (o znaczeniu europejskim) walorów kulturowych i historycznych uwzględnić trzeba jedynie lokalizacje moteli przy głównych trasach tranzytowych:

Warszawa - Brześć - Mińsk - Smoleńsk - Moskwa.

Warszawa - Brześć - Mińsk - Witebsk - St. Petersburg.

Warszawa - Brześć - Łuck - Tarnopol - Czerniowce - Bukareszt.

Kraków - Lwów - Kijów.

Warszawa - Wilno - Ryga - Talin - St. Petersburg.

Z uwagi na znacznie mniejszy ruch cudzoziemców, stosunkowo niewielkie odległości między stolicami państw nadbałtyckich, a także nierozstrzygnięte ostatecznie plany dotyczące przyszłego przebiegu dróg szybkiego ruchu w tym rejonie pominiemy w naszych rozważaniach trasę: Warszawa - Wilno - Ryga - Talin - St. Petersburg.

Aby zobrazować wielkość zagranicznego ruchu zagranicznego w bazie noclegowej skupmy się na podstawowej trasie tranzytowej Warszawa - Brześć - Mińsk - Smoleńsk - Moskwa.

Na trasie tej podstawowa baza noclegowa dla turystyki zagranicznej skupiona jest w czterech miastach: Brześć, Baranowicze, Mińsk, Smoleńsk.

1. Mińsk.

Mińsk dysponuje ponad 4 tys. miejsc w hotelach przyjmujących turystów dewizowych. W 1992 roku w siedmiu podstawowych hotelach udzielono łącznie 827 000 noclegów w tym 131 000 noclegów udzielono cudzoziemcom (12 000 noclegów udzielono Polakom).

Wykorzystanie hoteli w Mińsku sięga 82 %, a przeciętnie w 1992 roku wyniosło ponad 67 %. Tylko motel położony na Szosie Brzeskiej w odległości 18 km od centrum miasta miał wykorzystanie w granicach 25 %.

Wykorzystanie hoteli w Mińsku charakteryzuje się dość dużą stabilnością i o ile nie nastąpi gwałtowny wzrost cen hoteli w stosunku do płać powinno się utrzymać jeszcze przez kilka lat.

Znacznie poważniejszym problemem jest niski stopień wykorzystania miejsc hotelowych przez cudzoziemców dochodzący tylko w jednym obiekcie do 20 % i utrzymujący się na poziomie 9 - 10 %. Należy podkreślić, że w Mińsku większość cudzoziemców stanowią obywatele państw zachodnioeuropejskich. Łącznie cudzoziemcom w 1992 roku udzielono w Mińsku około 131 000 noclegów.

Warto jednak podkreślić, że od kilku lat utrzymuje się tendencja wzrostu wykorzystania hoteli przez cudzoziemców. Zgodnie z prognozą przez najbliższe 10 lat można spodziewać się systematycznego wzrostu udziału cudzoziemców w noclegach, jednak wzrost do poziomu 30 % wykorzystania miejsc w obiektach miejscowych należy uznać za maksimum jakie można będzie osiągnąć.

2. Brześć.

Brześć dysponuje prawie 1 tys. miejsc w hotelach przyjmujących turystów dewizowych. W 1992 roku w czterech podstawowych hotelach udzielono łącznie 285 000 noclegów w tym 94 000 noclegów udzielono cudzoziemcom (52 000 noclegów udzielono Polakom).

Wykorzystanie hoteli w Brześciu sięga 90 %, a przeciętnie w 1992 roku wyniosło ponad 83 %. Wykorzystanie hoteli w Brześciu charakteryzuje się bardzo dużą stabilnością. Należy podkreślić, że na całej trasie Warszawa - Mińsk tylko Brześć dysponuje większą bazą noclegową dla cudzoziemców. Należy podkreślić rysującą się tendencję do przeniesienia przejść granicznych i objazdów tak, aby ominąć miasto. Praktycznie już cały tranzytowy ruch ciężarowy odbywa się poza miastem. Dlatego też koniunktura na usługi moteli położonych przy trasie tranzytowej trwać jesz-

cze będzie przez wiele lat. Pewnym zagrożeniem mogłaby stać się rozbudowa bazy noclegowej po stronie polskiej.

W Brześciu znacznie wyższy jest stopień wykorzystania miejsc noclegowych przez cudzoziemców. Już dziś wynosi on ponad 27 %. Ponad połowę stanowią jednak turyści z Polski (ponad 50 tys. noclegów).

Łącznie cudzoziemcom w 1992 roku udzielono w Brześciu około 94 000 noclegów.

3. Baranowicze.

Baranowicze dysponują tylko 320 miejscami w hotelach przyjmujących turystów dewizowych. W 1992 roku hotelach tych udzielono łącznie 69 000 noclegów w tym ponad 1 800 noclegów udzielono cudzoziemcom (1500 noclegów udzielono Polakom).

Wykorzystanie hoteli w Baranowiczach sięga 60 %. Należy podkreślić, że na całej trasie Warszawa - Mińsk tylko Brześć dysponuje większą bazą noclegową dla cudzoziemców.

W Baranowiczach znacznie niższy jest stopień wykorzystania miejsc noclegowych przez cudzoziemców. Dziś wynosi on niecałe 2 % z czego ponad trzy czwarte stanowią turyści z Polski (1500 noclegów).

Uwaga: Dla porównania Grodno dysponuje 1 300 miejscami, a wykorzystanie hoteli wyniosło ponad 71 %. Tu też wykorzystanie hoteli przez cudzoziemców nie jest wysokie (14.4 %), lecz ponad dwie trzecie stanowią tu Polacy (10.2 %).

Prognozy:

Prognozy rozwoju ruchu drogowego przygotowywane dla potrzeb Centralnego Urzędu Planowania mówią o wzroście ruchu samochodowego na granicy wschodniej w latach 1990 - 2010 w granicach 400 %. Przyjmuje się więc podobny wzrost osobowego ruchu tranzytowego.

Jeśli weźmiemy pod uwagę prognozy wzrostu ruchu osobowego na najbliższe dziesięć lat można przyjąć następujące możliwości wykorzystania bazy noclegowej na poszczególnych trasach:

1. Warszawa - Brześć - Mińsk - Smoleńsk - Moskwa
- Witebsk, St. Petersburg
- Łuck - Tarnopol - Czerniowce

Ruch osobowy cudzoziemców dewizowych na trasie.

1991 -	70 tys. os.
1995 -	280 tys. os.
2000 -	490 tys. os.

Potencjalny wzrost osobonoclegów w Brześciu:

	Polacy	Cudzoziemcy dewizowi
1991 -	52 tys.	42 tys.
1995 -	75 tys.	60 tys.
2000 -	120 tys.	100 tys.

2. Kraków - Lwów - Kijów oraz Warszawa - Przemyśl - Lwów - Kijów (Czerniowce).

Ruch osobowy cudzoziemców dwizowych i Polaków na trasie.

	Polacy	Cudzoziemcy dewizowi
1991 -	700 tys.	10 tys.
1995 -	1000 tys.	40 tys.
2000 -	1700 tys.	70 tys.

Przewidywane wykorzystanie miejsc przez cudzoziemców w wybranych miastach w bazie noclegowej przy niezwiększonej liczbie miejsc noclegowych:

	Mińsk	Brześć	Lwów
1992 -	9 % (130 tys.)	27 % (94 tys.)	5 %
1995 -	18 % (250 tys.)	40 % (140 tys.)	15 %
2000 -	30 % (400 tys.)	50 % (175 tys.)	30 %

MOZLIWE LOKALIZACJE MOTELI

Zgodnie z przedstawionym wcześniej uzasadnieniem w opracowaniu uwzględniliśmy lokalizację hoteli wyłącznie przy czterech głównych trasach tranzytowych:

1. Warszawa - Brześć - Mińsk - Smoleńsk - Moskwa.
2. Warszawa - Brześć - Mińsk - Witebsk - St. Petersburg.
3. Warszawa - Brześć - Łuck - Tarnopol - Czerniowce - Bukareszt.
4. Kraków - Lwów - Kijów.

Jako uzasadnienie lokalizacji przyjęto (krótka charakterystyka przy każdym wskazaniu):

- walory krajoznawcze i krajobrazowe (dla cudzoziemców, w tym Polaków) ,
- położenie na trasie tranzytowej, rozgałęzieniu głównych tras,
- istniejącą i potencjalną wielkość ruchu zagranicznego,
- istniejący i potencjalny ruch towarowy.
- wykorzystanie obiektów noclegowych położonych w pobliżu.

Uwzględniając walory krajoznawcze wzięto pod uwagę tylko obiekty najciekawsze, odległe o nie więcej niż 100 km od głównej trasy i miejsca proponowanej lokalizacji hotelu (oceniane w skali od 1 do 4).

1 - pojedyncze zabytki, mniej cenne zespoły zabytkowe i obiekty przyrodnicze (rezerваты przyrody, pomniki przyrody, parki krajobrazowe, fragmenty krajobrazu o urozmaiconej rzeźbie), obiekty i miejscowości związane ze znanymi postaciami lub wydarzeniami, mogące zainteresować i stanowić cel podróży turystów z Polski.

2 - pojedyncze zabytki wysokiej klasy, cenne zespoły zabytkowe i obiekty przyrodnicze, będące atrakcyjnymi celami podróży dla turystów z Polski i mogące zainteresować turystów z Europy Zachodniej.

3 - najcenniejsze zespoły zabytkowe w skali kraju, obiekty przyrodnicze wyjątkowej wartości, pojedyncze obiekty (np. znane muzea) mogące być atrakcyjnymi celami podróży turystów zagranicznych

4 - obiekty o wyjątkowej randze w skali światowej mogące stanowić cele podróży większej ilości turystów zagranicznych

Obiektywnie oceniając atrakcyjność krajoznawczą Białorusi i Zachodniej Ukrainy trzeba zdać sobie sprawę, że obiektów, które naprawdę mogłyby zainteresować turystę zagranicznego, a zwłaszcza przybysza z Europy Zachodniej, jest tu bardzo niewiele, a te które są - zazwyczaj znajdują się w nienajlepszym stanie.

Na Białorusi jedynym obiektem krajoznawczym o znaczeniu światowym (4) jest park narodowy "Biełowieżskaja Puszcza". Inne obiekty o wysokiej randze (3) mogące przyciągnąć turystów zagranicznych to zespoły zabytkowe Nowogródka, Nieświeża i Witebska (z muzeum Marca Chagalla). Liczne na Białorusi obiekty związane ze znanymi postaciami polskiej historii i literatury (Mickiewicz, Kościuszko, Niemcewicz, Traugutt, Rodziewiczówna, Stanisław August Poniatowski, Reytan, Moniuszko, Wańkowicz) mają znaczenie tylko dla turystów z Polski.

Na znajdującym się w nakreślonych granicach opracowania niewielkim skrawku zachodniej Rosji znaczenie dla turystów zagranicznych ma zespół zabytkowy starego miasta w Smoleńsku (3). Miejsce kaźni w Katyniu k. Smoleńska ma znaczenia wyłącznie dla turystów z Polski, które zresztą w czasie będzie maleć.

Na Zachodniej Ukrainie rangę światową (4) mają zespoły zabytkowe Lwowa, Kamieńca Podolskiego i Kijowa (poza granicą opracowania) oraz Karpacki Park Narodowy obejmujący Czarnohorę. Inne obiekty krajoznawcze o wysokiej randze (3) to: jar Dniestru pod Zaleszczykami, region etnograficzny Huculszczyzny, zespoły

zabytkowe Łucka, Krzemieńca i Zółkwi, zespoły cerkiewno-klasztorne w Zimnoje i w Poczajowie oraz zamki w Olesku i w Podhorcach.

Biorąc pod uwagę powyższe kryteria i informacje zawarte w poprzednich rozdziałach celowa jest rozbudowa bazy noclegowej dla cudzoziemców (w tym Polaków) w/wokół następujących miejscowości:

1. Brześć, Kobryń, Iwacewicz Baranowicze, Stołbce, Smoleńsk i Witebsk - na trasie z Warszawy do Moskwy i Sankt Petersburga.
2. Kowel, Łuck, Dubno (Równe - na trasie do Kijowa), Zaleszczyki, Czerniowce - na trasie Warszawa - Brześć - Bukareszt.
3. Przemyśl, Lwów, Równe - na trasie Kraków - Kijów.

W powyższym wykazie miejscowości nie wymieniono trzech stolic: Wilna, Mińska i Kijowa. Zakładamy, że w miastach tych w miarę wzrostu przyjazdów cudzoziemców powstawać będą typowe hotele miejskie o dobrym standardzie przechwytyjące również część typowego ruchu tranzytowego. Należy jednak podkreślić, że - poza Brześciem - właśnie w tych trzech stolicach należy spodziewać się szybkiego wzrostu zapotrzebowania na miejsca noclegowe wyższego standardu.

Z uwagi na niewielkie wykorzystanie bazy noclegowej przez cudzoziemców (poza Polakami) oraz przewidywany rozwój przejść granicznych i tras komunikacyjnych położonych bardziej na północy i omijających miasto w wykazie pominięto Grodno. Istniejąca dziś baza noclegowa Grodna wymaga modernizacji, a nie budowy nowych obiektów typu motel.

Przedstawimy obecnie argumenty przemawiające za i przeciw podanym lokalizacjom, aby na końcu sformułować listę priorytetowych lokalizacji moteli stwarzających szansę odpowiedniego wykorzystania obiektu, a co za tym idzie i opłacalności inwestycji.

motel

BRZEŚĆ (Białoruś)

Proponowana lokalizacja - obrzeża aglomeracji miejskiej Brześcia:

1. Na zachód od miasta, u zbiegu trasy wylotowej na Moskwę i północnej obwodnicy dla ciężarówek (biegnącej od towarowego przejścia granicznego w Kukurykach). Atrakcyjność krajobrazowa - 1.
2. Na północno-zachodnim obrzeżu miasta, niedaleko przejścia granicznego w Terespolu, przy rozgałęzieniu tras na Moskwę i Kijów. Atrakcyjność krajobrazowa - 0

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: około 1000 miejsc, wykorzystanie w granicach 85 %, w tym ponad 30 % przez cudzoziemców (Polacy stanowią około 50 % cudzoziemców).

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy:

1991 - ruch turystyczny - 640 tys. os., ciężarówki - 51 tys.
1995 - " - " - 1050 tys. os., " - " - 94 tys.

Zabytki na miejscu (w nawiasach podano umowną wartość zabytkową i historyczną obiektów): twierdza brzeska, muzeum (1)

Zabytki w okolicy (w nawiasach podano odległość od centrum Brześcia oraz wartość zabytkową i historyczną obiektów):

1. Skoki (10 km). Zespół pałacowo-parkowy, XVIII w., dawna siedziba Niemcewiczów, miejsce urodzenia Juliana Ursyna Niemcewicza (1).
2. Wołczyn (40 km). Kościół św. Trójcy, XVIII w. Miejsce złożenia prochów króla Stanisława Augusta Poniatowskiego (1).
3. Wysokoje (45 km). Zespół pałacowo-parkowy d. siedziby Potockich, pocz. XIX w. (1).
4. Czernawczyce (20 km). Kościół św. Trójcy, XVI w. (1)

5. Kamieniec (40 km). Biała Wieża, XIII w.; muzeum krajoznawcze(1)

6. Kobryń (50 km). Zespół zabudowy starego centrum miasta i muzeum A. Suworowa (2), patrz: lokalizacja KOBRYŃ

Atrakcje przyrodnicze (w nawiasach podano odległość od centrum Brześcia oraz wartość przyrodniczą obiektów):

1. Kamieniuki (60 km). Park narodowy "Biełowieżskaja Puszcza", największa atrakcja przyrodnicza Białorusi (4), muzeum przyrodnicze, rezerwat pokazowy zwierząt, ścieżka dydaktyczna.

2. Szack (90 km) - już na terenie Ukrainy. Szacki Park Narodowy (2), muzeum przyrodnicze, ścieżka dydaktyczna.

Propozycja trasy krajoznawczej:

Brześć - Skoki - Wołczyn - Wysokoje - Kamieniuki - park narodowy "Biełowieżskaja Puszcza" - Kamieniec - Czernawczyce, 170 km

Zalety lokalizacji:

- bliskość przejścia granicznego o największym istniejącym i prognozowanym natężeniu ruchu na polskiej granicy wschodniej,
- rozgałęzienie dwu głównych międzynarodowych tras na Moskwę i Kijów
- liczne obiekty zabytkowe i krajoznawcze w okolicy, możliwość ich zwiedzenia na trasie okrężnej
- bliskość parku narodowego "Puszcza Białowieska" - największej atrakcji przyrodniczej Białorusi

Wady lokalizacji:

- nieatrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - zdewastowany krajobraz na obrzeżach dużej aglomeracji miejskiej
- istnienie kilku hoteli stosunkowo niezłej klasy w centrum Brześcia i zainteresowanie potencjalnych inwestorów budowlanszych.

KOBRYŃ (Białoruś)

Proponowana lokalizacja: na wschodnich obrzeżach miasta, nad Kanałem Królewskim, w pobliżu rozgałęzienia głównych tras na Moskwę i Homel. Atrakcyjność krajobrazowa - 1.

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: w Brześciu w mieście (patrz Brześć),

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy: (patrz Brześć).

Zabytki na miejscu: zespół zabudowy starego centrum miasta (2): kamieniczki, hale targowe, klasztor Zbawiciela (XVIII w.), dr. cerkiew św. Mikołaja (XVIII w), dworek - muzeum A. Suworowa

Zabytki w okolicy:

1. Kamieniec (50 km) - patrz: zabytki w okolicach Brześcia (1)
2. Bereza (60 km) - ruiny wielkiego zespołu klasztorного kartuzów, XVII w. (1)
3. Hruszowa (30 km) - miejsce d. majątku Marii Rodziewiczówny, gdzie pisarka mieszkała przez kilkadziesiąt lat (1)

Atrakcje przyrodnicze:

1. Kamieniuki (80 km) - park narodowy "Biełowieżskaja Puszcza" (4) - patrz: lokalizacja BRZEŚĆ.
2. Szack (95 km), już na Ukrainie - Szacki Park Narodowy (2), patrz: lokalizacja BRZEŚĆ.

Przykładowe trasy turystyczne:

1. Kobryń - Kamieniec - park narodowy "Puszcza Białowieska" - Kobryń (160 km)
2. Kobryń - Bereza - Hruszowa - Kobryń (90 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie przy rozgałęzieniu dwu głównych tras na Moskwę i Homel,
- brak dobrego hotelu w mieście,
- atrakcje krajoznawcze na miejscu,
- możliwość zwiedzenia Puszczy Białowieskiej - parku narodowego będącego największą atrakcją przyrodniczą Białorusi.

Wady lokalizacji:

- brak większej ilości atrakcji krajoznawczych w okolicy - stosunkowo mała atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji.

IWACEWICZE (Białoruś)

Proponowana lokalizacja: przy głównej szosie, na południowych obrzeżach miasta. Teren płaski, niewielki kompleks leśny. Atrakcyjność krajobrazowa 1.

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak bazy w promieniu 150 km.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy: (patrz Brześć).

Zabytki na miejscu: brak

Zabytki w okolicy:

1. Kossowo-Mereczowszczyzna (17 km) - neogotycki zamek Pusłowskich z XIX w. (1), miejsce urodzenia Tadeusza Kościuszki (1): kamień pamiątkowy w miejscu, gdzie stał dworek Kościuszków (planowana rekonstrukcja dworku); kopia aktu urodzenia Kościuszki w miejscowym kościele.
2. Rużana (40 km) - zespół zabytkowy (1): ruiny monumentalnego pałacu Sapiehów (XVIII w.), kościół katolicki (XVI w.), cerkiew i klasztor bazylianów (XVIII w.), synagoga (XIX w.)
3. Zyrowicze (50 km) - zespół 3 cerkwi i klasztoru prawosławnego (XVII-XVIII w.), jeden z ważniejszych ośrodków prawosławia na Białorusi (2)
4. Słonim (55 km) - cenny zespół zabytkowy (2): kościół bernardynów (XVII w.), kościół i klasztor bernardynek (XVII w.), kościół św. Andrzeja (XVII w.), synagoga (XVII w.), ratusz (XVIII w.), stara zabudowa centrum (XVIII-XIX w.), zespół pałacowy Pusłowskich na przedmieściu Albertyn (XIX w.)
5. Synkowicze (65 km) - cerkiew obronna (XV/XVI w.), jeden z najcenniejszych zabytków gotyckich na Białorusi (2)
6. Bereza (30 km) - monumentalne ruiny klasztoru kartuzów (1)
7. Stare Piaski (30 km) - zespół pałacowy Pusłowskich nad jez. Czarnym (1)

8. Pińsk (95 km) - cenny zespół zabytkowy (2): kościół i klasztor franciszkanów (obecnie katedra) XVIII w., kolegium jezuitów XVII w., pałac Butrymowiczów XVIII w., Muzeum Poleskie

Atrakcje przyrodnicze:

1. Rezerwat "Jezioro Wygonowskie" (60 km) - chroni typowe krajobrazy poleskie z bagnami, lasami i jeziorami, wielka ostoja zwierzyny i ptactwa (1); nad jeziorem dom myśliwski dla dewizowców z możliwością noclegu; przez jezioro przebiega zabytkowy Kanał Ogińskiego z XVIII w. łączący rzeki Szczarę i Jasiołdę, obecnie prowadzi się jego oczyszczanie i odbudowę, uruchomienie kanału z możliwością transportu wodnego zwiększy atrakcyjność obiektu.

Przykładowe trasy turystyczne:

1. Iwacewicz - Kossowo-Mereczowszczyzna - Rużana - Słonim - Synkowicz - Zyrowicz - Iwacewicz (160 km)
2. Iwacewicz - Stare Piaski - Bereza - Kossowo-Mereczowszczyzna (100 km)
3. Iwacewicz - Telechany - rez. "Jez. Wygonowskie" - Iwacewicz (120 km)
4. Iwacewicz - Pińsk - Iwacewicz (200 km)

Zalety lokalizacji:

- położenie przy głównej trasie Warszawa-Moskwa,
- brak dobrego hotelu w promieniu 150 km,
- liczne atrakcje krajoznawcze w okolicy umożliwiające odbywanie wycieczek krajoznawczych.

Wady lokalizacji:

- brak atrakcji krajoznawczych na miejscu,
- stosunkowo mała atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji.

BARANOWICZE (Białoruś)

Proponowana lokalizacja: przy głównej szosie, na północnym obrzeży miasta, przy odgałęzieniu szosy do Nowogródka. Teren lekko sfalowany, bezleśny. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - 1.

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: ponad 300 miejsc w hotelu, wykorzystanie ok. 60 % w tym przez cudzoziemców ok. 2 % z uwagi na niezbyt wysoki standard i konkurencję Mińska i Brześcia.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy: (patrz Brześć)

Zabytki na miejscu: brak

Zabytki w okolicy:

1. Słonim (65 km) - zespół zabytkowy (2) - patrz: zabytki w okolicach Iwacewicz
2. Zyrowicze (70 km) - zespół cerkwi i klasztoru (2) - patrz: zabytki w okolicach Iwacewicz
3. Synkowicze (75 km) - cerkiew obronna (2) - patrz: zabytki w okolicach Iwacewicz
4. Zaosie (15 km) - miejsce urodzenia A. Mickiewicza (1); obelisk pamiątkowy, planuje się rekonstrukcję dworku, w którym urodził się poeta; początek turystycznego "Szlaku Mickiewiczowskiego" prowadzącego przez miejscowości związane z życiem i twórczością poety.
5. Tuhanowicze (25 km) - miejscowość na "Szlaku Mickiewiczowskim" (1), dawny majątek Wereszczaków, gdzie Mickiewicz poznał swą ukochaną Marylę, zachował się duży park z altanką Adama i Maryli, planuje się odbudowę zniszczonego dworu Wereszczaków; w pobliżu, w lesie znajduje się Kamień Filaretów.
6. Nowogródek (50 km) - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3): ruiny zamku książąt litewskich XIV w. na Górze Zamkowej, kościół farny XV w., w którym ochrzczony został A.

Mickiewicz, cerkiew św. Borysa i Gleba XVII w., podominikański kościół św. Michała XVIII w., d. kościół i klasztor franciszkanów XVIII w., dworek Mickiewiczów, gdzie A. Mickiewicz spędził dzieciństwo i młodość, obecnie mieści się tu muzeum poety, pomnik A. Mickiewicza. W Nowogródku kończy się "Szlak Mickiewiczowski"

7. Snów (35 km) - pałac Rdułtowskich z XVIII w. otoczony rozległym parkiem (1)

8. Nieśwież (55 km) - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3): zamek Radziwiłłów XVI w. z kompleksem fortyfikacji ziemnych, stawami i rozległym parkiem; kościół jezuitów XVII w. z grobowcami Radziwiłłów, klasztor benedyktynek XVIII w., Baszta Zamkowa XVI w., Brama Słucka XVI w., ratusz z zespołem kramów targowych XVI w., ogromny park Alba z sytemem kanałów XVIII w.

9. Hruszówka (30 km) - zespół dworski (1), d. własność Reytanów, miejsce śmierci i spoczynku Tadeusza Reytana

Atrakcje przyrodnicze:

1. Jezioro Świtez (30 km), rezerwat przyrody położony na "Szlaku Mickiewiczowskim" (1), b. malownicze, otoczone pięknymi lasami, opisane w kilku utworach Mickiewicza. W pobliżu inne miejscowości "Szlaku Mickiewiczowskiego" - Czombrów (pierwowzór Soplicowa) i Woroncza (park, kościół i cmentarz z grobami Wereszczaków).

Przykładowe trasy krajoznawcze:

1. Baranowicze - Słonim - Synkowicze - Zyrowicze - Baranowicze (160 km).
2. Baranowicze - Zaosie - Tuhanowicze - jez. Świtez - Nowogródek - Baranowicze (130 km).
3. Baranowicze - Hruszówka - Kleck - Nieśwież - Snów - Baranowicze (130 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie przy głównej trasie Warszawa - Mińsk - Moskwa,
- brak dobrego hotelu w promieniu 130 km,
- liczne atrakcje krajoznawcze w okolicy, w tym zespoły zabytkowe najwyższej klasy w Nowogródku i Nieświeżu,
- bliskość kompleksu obiektów położonych na turystycznym "Szlaku Mickiewiczowskim".

Wady lokalizacji:

- brak atrakcji krajoznawczych na miejscu,
- stosunkowo mała atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji.

STOŁPCE (Białoruś)

Proponowana lokalizacja: przy głównej szosie, nad Niemnem, na zachód od miasta. Teren pofałdowany, ładne widoki na dolinę Niemna. Atrakcyjność lokalizacji - 2

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: Baza noclegowa w pobliżu (75 km) Mińska, gdzie wykorzystanie bazy noclegowej wyższych kategorii wynosi 65-80 %, w tym przez cudzoziemców 10-15 % (Polacy stanowią tu margines). Między Mińskiem a Stołbcami motel (18 km od Mińska) - dotychczas niewykorzystywany (niecałe 25 % w tym ponad 6 % cudzoziemcy).

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy: (patrz Brześć).

Zabytki na miejscu: brak

Zabytki w okolicy:

1. Mir (15 km) - późnogotycki zamek Radziwiłłów z XVI w. z zespołem stawów i dużym parkiem, jeden z najlepiej zachowanych na Białorusi (2).
2. Szczorse (50 km) - miejscowość na "Szlaku Mickiewiczowskim", pozostałości zespołu pałacowego Chreptowiczów (1), planowana odbudowa pałacu.
3. Nowogródek (65 km) - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3), patrz: zabytki w okolicy Baranowicz. Przy trasie do miasta inne miejscowości "Szlaku Mickiewiczowskiego": Korelicze, Ruta, Wołowicze.
4. Zaosie (70 km) - miejsce urodzenia A. Mickiewicza (1).
5. Tuhanowicze (65 km) - d. majątek Wereszczaków (1), patrz: lokalizacja BARANOWICZE
6. Nieśwież (30 km) - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3), patrz: zabytki w okolicy Baranowicz.
7. Snów (45 km) - pałac Rdułtowskich XVIII w. (1), park.
8. Iszkołdź (30 km) - kościół XVI w. (1).

9. Hroszówka (70 km) -zespół dworski Reytanów, miejsce śmierci T. Reytana (1), patrz: lokalizacja BARANOWICZE.
10. Iwieniec (50 km) - kościół i klasztor franciszkanów XVII w. (1)
11. Lubcz (65 km) - zespół zamkowo-pałacowy Radziwiłłów XVII-XIX w. (1): barama zamkowa, ruina, wieży, pałac Hohenlohow, fortyfikacje ziemne, park.
12. Mińsk (75 km) - zespół zabytkowy (2): kościół i klasztor bernardynek XVII w., kościół i klasztor jezuitów XVII w., cerkiew św. Katarzyny XVII w., dwór Wańkowiczów XIX w., zespół zabudowy Troickiego Przedmieścia XVIII-XIX w., Cmentarz Kalwaryjski.
13. Zasław (80 km) - cerkiew Przemienienia Pańskiego XVI w., wały i fosy d. zamku Zasławskich (1).
14. Przyłuki (70 km) - zespół pałacowy Czapskich XIX w. (1): pałac, wieża zegarowa, zabudowania gospodarcze, park.

Atrakcje przyrodnicze:

1. Rezerwat im. J. Kołasa nad Niemnem (10 km) - piękny krajobraz nadniemeński, miejsce urodzenia białoruskiego poety i pisarza Jakuba Kołasa (1).
2. Rezerwat "Puszcza Nalibocka" (40 km) - duży kompleks leśny przytykający do doliny Niemna z ostojami rzadkiej zwierzyny (1).
3. Jezioro Świtez (70 km) - rezerwat przyrody (1), patrz: lokalizacja BARANOWICZE.

Przykładowe trasy krajoznawcze:

1. Stołpce - Mir - Korelicze - Nowogródek - jez. Świtez - Zaosie - Baranowicze - Stołpce (200 km).
2. Stołpce - Nieśwież - Kleck - Hroszówka - Snów - Mir - Stołpce (170 km).
3. Stołpce - Przyłuki - Mińsk - Zasław - Stołpce (190 km).
4. Stołpce - Iwieniec - Naliboki - rez. "Puszcza Nalibocka" - Lubcz - Szczorse - Korelicze - Mir - Stołpce (170 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie przy głównej trasie Warszawa - Moskwa,
- niezbyt dalekie położenie od stolicy kraju.
- atrakcyjna lokalizacja nad Niemnem,
- brak dobrego hotelu w promieniu 75 km
- liczne zabytki wysokiej klasy w okolicy (Nowogródek, Nieśwież, Mir)
- bliskość kompleksu obiektów położonych na turystycznym "Szlaku Mickiewiczowskim"

Wady lokalizacji:

- brak atrakcji krajoznawczych na miejscu,
- stosunkowo mała ilość zabytków w najbliższej okolicy.

SMOLEŃSK (Rosja)

Proponowana lokalizacja: przy rozwidleniu tras Moskwa - Warszawa i Moskwa - Ryga o 30 km na zachód od miasta. Teren bezleśny, płaski. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - 1.

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak danych.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy (szacunki):

1991 -	ruch turystyczny -	100 tys. os.,	ciężarówki -	15 tys.
1995 -	- " -	400 tys. os.,	- " -	40 tys.

Zabytki w okolicy:

1. Katyń (10 km) - miejsce masowego mordu z grobami polskich oficerów (1).
2. Smoleńsk (30 km) - zespół zabytkowy wysokiej klasy (3): mury obronne z XVI w. z Bastionem Królewskim i 16 basztami, cerkiew św. Piotra i Pawła XII w., cerkiew św. Joana Błogosłowa XII w., sobór Uspienski XVII w., klasztor Troicki XVIII w., klasztor Wozniesiński (XVIII w.), Galeria Malarstwa.
3. Tałaszkino (50 km) - dworek księżnej Teniszewej z XIX w., w stylu staroruskim (1), gdzie bywali najwybitniejsi malarze rosyjscy. Obecnie mieści się tu muzeum.
4. Witebsk (100 km) - cenny zespół zabytkowy i muzeum Marca Chagalla (3), patrz: lokalizacja WITEBSK.

Atrakcje przyrodnicze: brak

Przykładowa trasa krajoznawcza:

Katyń - Smoleńsk - Tałaszkino - Smoleńsk (120 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie na obrzeżu dużego ośrodka miejskiego z cennym zespołem zabytkowym,
- położenie przy rozwidleniu dwu głównych tras tranzytowych: Moskwa - Warszawa i Moskwa - Ryga,
- położenie w pobliżu Katynia, mogącego być celem podróży licznych turystów z Polski.

Wady lokalizacji:

- brak większej ilości zabytków (poza Smoleńskiem) w najbliższej okolicy,
- istnienie hoteli o stosunkowo niezłym standardzie w Smoleńsku,
- mała atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji.

WITEBSK (Białoruś)

Proponowana lokalizacja: na wschód od miasta, przy skrzyżowaniu tras: Ryga - Moskwa i Odessa - Kijów - Petersburg. Teren zalesiony, pofałdowany. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji- 2

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: (brak danych).

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy:

1991 -	ruch turystyczny -	150 tys. os.,	ciężarówki -	12 tys.
1995 -	- " -	250 tys. os.,	- " -	24 tys.

Zabytki:

1. Witebsk - centrum (10 km) - cenny zespół zabytkowy: cerkiew Błagowieszczeńska XII w., d. kościół jezuitów XVIII w., klasztor bazylianów XVIII w., pałac gubernatora XVIII w., ratusz XVIII w., muzeum Marca Chagalla, który urodził się i spędził młodość w tym mieście (3).
2. Bieszenkowicze (60 km) - pałac Chreptowiczów XVIII w. (1).
3. Obol (70 km) - dwór Hrebnickich XVIII w. (1).
4. Połock (95 km) - zespół zabytkowy wysokiej klasy (3): sobór św. Zofii XI w., klasztor Przemienienia Pańskiego XII w., Klasztor bernardynów XVIII w., kolegium jezuitów XVIII w., fortyfikacje ziemne d. Zamku Górnego i Dolnego, stara zabudowa centrum XVIII-XIX w.
5. Katyń (100 km) - miejsce kaźni polskich oficerów (1).

Atrakcje przyrodnicze;

1. Przełomowa dolina Dźwiny pod Witebskiem (1).
2. Rozległy kompleks lasów z jeziorami o 25 km na północ od Witebska (1).

Proponowana trasa krajoznawcza:

Witebsk - Bieszenkowicze - Połock - Obol - Witebsk (230 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie na obrzeżu dużej aglomeracji miejskiej z cennym zespołem zabytkowym,
- położenie na skrzyżowaniu dwu głównych szlaków tranzytowych: Ryga - Moskwa i Odessa - Petersburg,
- malowniczy krajobraz w okolicy.

Wady lokalizacji:

- mała ilość zabytków w najbliższej okolicy (poza Witebskiem),
- istnienie hoteli w Witebsku.

KOWEL (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: na pd. wschodnich obrzeżach miasta, przy skrzyżowaniu tras Brześć - Czerniowce i Lublin - Kijów. Teren płaski, bagnisty, niewielkie kompleksy leśne. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - 1

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak hoteli wyższych kategorii w mieście i jego pobliżu

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy: obecnie marginalny, prognoza ruchu osobowego na 1995 rok - ok. 100 tys. os, ciężarówki - ok. 10 tys.

Zabytki na miejscu: brak

Zabytki w okolicy:

1. Włodzimierz Wołyński (65 km) - zespół zabytkowy wysokiej klasy (2): sobór Uspienski XII w., cerkiew św. Wasyla XIV-XV w., kościół jezuitów XVIII w.
2. Zimnoje (70 km) - zespół monumentalnego obronnego klasztoru Światogorskiego (3): cerkiew Uspieńska XV w., cerkiew św. Trójcy XVI w., mury obronne z basztami XV w.
3. Luboml (45 km) - zespół zabytkowy (1): cerkiew św. Jerzego XIII w., kościół XV w., pałac Branickich XVIII w.
4. Luck (70 km) - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3), patrz: lokalizacja LUCK

Atrakcje przyrodnicze:

1. Szack (70 km) - Szacki Park Narodowy (2): typowe krajobrazy poleskie, jeziora, bagna, rezerваты przyrody, ścieżka przyrodnicza, muzeum przyrodnicze.

Proponowana trasa turystyczna:

Kowel - Szack - Luboml - Włodzimierz - Zimnoje - Kowel (225 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie przy skrzyżowaniu dwu tras tranzytowych,
- atrakcyjne zabytki i park narodowy w promieniu 70 km,
- brak dobrego hotelu w mieście,

Wady lokalizacji:

- brak zabytków w mieście i w najbliższej okolicy,
- niezbyt atrakcyjna krajobrazowo lokalizacja.

ŁUCK (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: w pobliżu centrum, w dolinie rzeki Styr. Łąki i zadrzewienia w dolinie rzeki, zabudowa miejska. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - 1

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: istnieje baza noclegowa, lecz brak dokładnych danych.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy: (patrz Kowel)

Zabytki na miejscu: zespół zabytkowy Starego Miasta, najwyższej klasy w skali republiki, uznany w całości za rezerwat historyczny (3): zamek książąt litewskich XIII w., kościół (katedra) i klasztor jezuitów XVII w., klasztor bazylianów XVII w., klasztor brygidek XVII w., klasztor szarytek XV w., kościół i klasztor bernardynów XVIII w., zabudowa starego miasta XVII-XIX w., muzea.

Zabytki w okolicy:

1. Ołyka (35 km) - zespół zabytkowy (2): zamek Radziwiłłów XVI w., kolegiata z dzwonnica i murami obronnymi XVII w.
2. Klewań (50 km) - zespół zabytkowy (1): kościół katolicki XVII w., zamek Czartoryskich XVI w.
3. Młynów (35 km) - pozostałości zespołu pałacowego Chodkiewiczów XVIII w. (1): oficyna pałacowa (remontowana z przeznaczeniem na muzeum), duży park, zespół stawów.
4. Beresteczko (70 km) - kościół katolicki XVIII w., mauzoleum bitwy pod Beresteczkiem (1).
5. Dubno (45 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz lokalizacja DUBNO.
6. Włodzimierz Wołyński (75 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja: KOWEL.
7. Zimnoje (70 km) - zespół obronnego klasztoru Światogorskiego (3), patrz: lokalizacja KOWEL.

Atrakcje przyrodnicze w okolicy: brak

Przykładowe trasy turystyczne:

1. Łuck - Młynów - Dubno - Beresteczko - Łuck (160 km).
2. Łuck - Ołyka - Klewań - Równe - Dubno - Młynów - Łuck (210 km).
3. Łuck - Zimnoje - Włodzimierz Wołyński - Beresteczko - Łuck.
(220 km)

Podsumowanie:

Zalety lokalizacji:

- położenie w dużym mieście z cennym zespołem zabytkowym
- lokalizacja przy rozwidleniu tras tranzytowych Brześć - Czerniowce i Brześć - Kijów
- liczne zabytki wysokiej klasy w okolicy umożliwiające odbywanie okръżnych wycieczek turystycznych

Wady lokalizacji:

- istnienie w Łucku hoteli niezłej klasy
- mała atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji

DUBNO (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: na wschód od miasta, przy skrzyżowaniu tras: Brześć - Czerniowce i Lwów - Kijów. Teren lekko sfałdowany, bezleśny. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - 1

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy:

1991 -	ruch turystyczny -	1400 tys. os.,	ciężarówki -	14 tys.
1995 -	- " -	2100 tys. os.,	- " -	- 22 tys.

Zabytki na miejscu: cenny zespół zabytkowy (2): zamek i fortyfikacje ziemne XV-XVIII w., kościół bernardynów XVII w., klasztor karmelitanek XVII w., Brama Łucka XV w.,

Zabytki w okolicy:

1. Młynów (15 km) - pozostałości zespołu pałacowego Chodkiewiczów (1), patrz: lokalizacja ŁUCK.
2. Beresteczko (55 km) - kościół XVIII w. i mauzoleum bitwy pod Beresteczkiem (1).
3. Łuck (45 km) - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3), patrz: lokalizacja ŁUCK.
4. Ołyka (40 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz lokalizacja ŁUCK.
5. Klewań (55 km) - kościół XVII w. i zamek Czartoryskich XVI w. (1).
6. Krzemieniec (40 km) - zespół krajobrazowo-zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3), patrz: lokalizacja KRZEMIENIEC
7. Wiśniowiec (60 km) - zespół zabytkowy (1): zamek Wiśniowieckich XVIII w, park, cerkiew zamkowa XV w.
8. Zbaraż (90 km) - cenny zespół zabytkowy (2): zamek XVII w., kościół i klasztor bernardynów XVII w.

9. Poczajów (65 km) - zespół klasztorów i cerkwi Ławry Pocza-jowskiej, najwyższej klasy w skali republiki, jedno z najświet-szych miejsc prawosławia na Ukrainie (3).
10. Olesko (100 km) - cenny zespół zabytkowy (3) zamek Sobies-kich XVII w. - obecnie muzeum wewnątrz, rozległy park, kościół i klasztor kapucynów XVII w.
11. Podhorce (95 km) - zespół zamkowo-parkowy, jeden z najlepiej zachowany na Ukrainie (3): zamek XVII w., rozległy park kraj-obrazowy, kościół XVIII w., zajazd XVIII w.
12. Podkamień (90 km) - zespół klasztoru dominikanów XVII w. (2): kościół, klasztor, mury obronne z basztami.
13. Międzyrzecz Ostrogi (65 km) - zespół obronnego prawosław-nego klasztoru św. Trójcy XVII w. (2): klasztor, cerkiew, mury obronne z basztami.
14. Ostróg (70) - cenny zespół zabytkowy (2): zamek XIV w. z cerkwią zamkową XV w. i basztą obronną XVII w., obecnie muzeum; kościół jezuitów XVI w., Brama Łucka XV w.

Atrakcje przyrodnicze:

1. Góry Krzemienieckie (40 km) - długi łańcuch zalesionych wzgórz z wychodnimi skał, projektowany park krajobrazowy (1).

Propozycje tras turystycznych:

1. Dubno - Młynów - Łuck - Bersteczko - Dubno (160 km).
2. Dubno - Młynów - Ołyka - Klewań - Równe - Dubno (125 km).
3. Dubno - Krzemieniec - Poczajów - Wiśniowiec - Zbaraż - Dubno (220 km).
4. Dubno - Brody - Podkamień - Podhorce - Olesko - Dubno (230 km).
5. Dubno - Międzyrzecz Ostrogi - Ostróg - Krzemieniec - Dubno (185 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie przy skrzyżowaniu dwu ważnych szlaków tranzytowych,
- cenny zespół zabytkowy na miejscu,
- wyjątkowo liczne bardzo cenne zabytki w okolicy umożliwiające odbywanie określonych tras turystycznych w różnych wariantach,
- brak dobrego hotelu w okolicy.

Wady lokalizacji:

- stosunkowo mała atrakcyjność krajobrazowa.

KRZEMIENIEC (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: na północnym skraju miasta, przy głównej szosie. Teren pofałdowany, podnóże zalesionego pasma Gór Krzemienieckich. Atrakcyjność krajobrazowa - 2

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy:

1991 -	ruch turystyczny -	700 tys. os.,	ciężarówki -	6 tys.
1995 -	- " -	1000 tys. os.,	- " -	10 tys.

Zabytki na miejscu: - zespół krajobrazowo-zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3): kościół jezuitów i zespół Liceum Krzemienieckiego XVIII w., klasztor bazylianów, XVIII w., kościół i klasztor franciszkanów XVI w., ruiny zamku na Górze Królowej Bony XIV w., dworek Słowackich - miejsce urodzenia Juliusza Słowackiego, pomnik poety i jego marmurowe popiersie w kościele katolickim, grób Salomei Becu - matki Słowackiego na miejscowym cmentarzu, dobrze zachowany cmentarz żydowski, zabytkowa zabudowa centrum

Zabytki w okolicy:

1. Wiśniowiec (25 km) - zespół zabytkowy (1): zamek Wiśniowieckich XVIII w, park, cerkiew zamkowa XV w.
2. Zbaraż (50 km) - cenny zespół zabytkowy (2): zamek XVII w., kościół i klasztor bernardynów XVII w.
3. Poczajów (20 km) - zespół klasztorów i cerkwi Ławry Poczajowskiej, najwyższej klasy w skali republiki, jedno z najświętszych miejsc prawosławia na Ukrainie (3).
4. Tarnopol (70 km) - zespół zabytkowy (1) : kościół dominikanów XVIII w., zamek XVII w.
5. Mikulińce (90 km) - cenny zespół zabytkowy (2): kościół barokowy XVIII w., pałac Rejów otoczony parkiem XVIII w., ruiny zamku XVI w.

-
6. Podkamień (70) - zespół obronnego klasztoru dominikanów (2),
Patrz: lokalizacja: DUBNO.
 7. Podhorce (75) - zespół parkowo-zamkowy (3), patrz: lokalizacja DUBNO.
 8. Olesko (85 km) - b. cenny zespół zabytkowy (3), patrz: lokalizacja DUBNO.
 9. Dubno (40 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja DUBNO.
 10. Łuck (90 km) - b. cenny zespół zabytkowy (3), patrz: lokalizacja ŁUCK.
 11. Ołyka (85 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja ŁUCK.
 12. Międzyrzecz Ostrogi (65 km) - klasztor obronny (2), patrz: lokalizacja DUBNO.
 13. Ostrog (70 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja DUBNO.

Atrakcje przyrodnicze:

1. Wyjątkowo malownicze położenie Krzemieńca w wąwozie otoczonym stromymi stokami wapiennych wzgórz (2).
2. Góry Krzemienieckie (na miejscu) - łańcuch zalesionych wzgórz ciągnący się na ponad 100 km, z licznymi wąwozami, skałami i punktami widokowymi, projektowany park krajobrazowy (1).

Proponowane trasy turystyczne:

1. Krzemieniec - Wiśniowiec - Zbaraż - Tarnopol - Mikulińce - Krzemieniec (180 km).
2. Krzemieniec - Pocajów - Podkamień - Podhorce - Olesko - Krzemieniec (220 km).
3. Krzemieniec - Międzyrzecz Ostrogi - Ostrog - Dubno - Krzemieniec (185 km).
4. Krzemieniec - Dubno - Łuck - Ołyka - Młynów - Krzemieniec (210 km).

Zalety lokalizacji:

- lokalizacja atrakcyjna krajobrazowo,
- wyjątkowo cenny zespół zabytkowo-krajobrazowy Krzemieńca,
- zespół obiektów związanych z Juliuszem Słowackim,
- wyjątkowo liczne cenne obiekty przyrodnicze w okolicy, umożliwiające odbywanie różnorodnych wycieczek krajoznawczych,
- łańcuch Gór Krzemienieckich, umożliwiający odbywanie wycieczek pieszych w okolicach Krzemieńca,
- brak dobrego hotelu w mieście.

Wady lokalizacji:

- położenie przy trasie o mniejszym znaczeniu jako międzynarodowy szlak tranzytowy.

ZALESZCZYKI (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: nad jarem Dniestru na południe od miasta. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - 3.

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak bazy noclegowej.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy:

1991 - ruch turystyczny -	800 tys. os.,	ciężarówki -	5 tys.
1995 - " -	1200 tys. os.,	" -	8 tys.

Zabytki w okolicy:

1. Skała Podolska (55 km) - zespół zabytkowy (2): ruiny zamku XVI w., mury obronne XVI w., pałac barokowy XVIII w., kościół XVIII w., duże dendrarium.
2. Kamieniec Podolski (90 km) - jeden z najcenniejszych zespołów zabytkowych na Ukrainie (4), patrz: lokalizacja CZERNIOWCE.
3. Czortków (40 km) - zespół zabytkowy (1): ruiny zamku XV w., cerkiew drewniana XVII w., kościół XX w., synagoga XIX w., zespół kramów XIX w.
4. Buczacz (70 km) - cenny zespół zabytkowy (2): ratusz XVIII w., kościół i klasztor bazylianów XVIII w., kościół katolicki XVIII w., ruiny zamku XV w., lipa, pod którą podpisano traktat w Buczaczu.
5. Trembowla (85 km) - zespół zabytkowy (2): ruiny zamku XIV w., kościół i klasztor karmelitów XVII w., cerkiew św. Mikołaja XVI w.
6. Husiatyn (75 km) - zespół zabytkowy (2): kościół i klasztor bernardynów XVII w., synagoga XVII w. (obecnie muzeum krajoznawcze), cerkiew św. Onufrego przerobiona z meczetu XVII w.
7. Kołomyja (65 km) - zespół zabytkowy zabudowy centrum miasta, cerkiew Błagowieszczenska, muzeum huculskiej sztuki ludowej (2).

8. Kutu (80 km) - muzeum huculskiej sztuki ludowej, centrum kulturalne Huculszczyzny (3).
9. Czerwonograd (25 km) - pałac Lubomirskich XVII w. (1).
10. Czerniowce (45 km) - zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja CZERNIOWCE.
11. Chocim (90 km) - zamek baszów tureckich XVII w. malowniczo położony nad Dniestrem (2), miejsce dwu słynnych bitew z Turkami.

Atrakcje przyrodnicze:

1. Czerwonograd (25 km) - wodospad w jarze rzeki Dżuryn (1).
2. Krzywce (55 km) - zespół jaskiń z pięknymi naciekami, długość ok. 20 km, udostępnione do zwiedzania (2),
3. Jaremcza (100 km) - punkt startowy do zwiedzania Karpackiego Parku Narodowego obejmującego Czarnohorę, jednej z największych atrakcji przyrodniczych Ukrainy (4).

Atrakcje przyrodnicze na miejscu: malownicze położenie Zaleszczyk i głęboki jar Dniestru (3).

Proponowane trasy turystyczne:

1. Zaleszczyki - Czortków - Buczac - Trembowla - Husiatyn - Zaleszczyki (250 km).
2. Zaleszczyki - Krzywce - Skała Podolska - Kamieniec Podolski - Chocim - Czerniowce - Zaleszczyki (240 km).
3. Zaleszczyki - Kołomyja - Jaremcza - Worochta - Wierchowina - Kutu - Sniatyn - Zaleszczyki (265 km).

Zalety lokalizacji:

- wyjątkowo malownicze położenie,
- liczne cenne zabytki i atrakcje przyrodnicze w okolicy, umożliwiające odbywanie różnorodnych wycieczek krajoznawczych,
- możliwość zwiedzenia najciekwszego na Ukrainie regionu etnograficznego Huculszczyzny,
- brak dobrego hotelu na miejscu.

Wady lokalizacji:

- stosunkowo duża odległość do najbardziej atrakcyjnych obiektów: Kamieńca Podolskiego i Karpackiego Parku Narodowego.

CZERNIOWCE (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: na północnym obrzeżu miasta, nad Prutem, przy rozwidleniu tras: Lwów - Bukareszt i Lwów - Odessa. Atrakcyjność krajobrazowa lokalizacji - 1.

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: baza istnieje, brak danych.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy: (patrz Zaleszczyki).

Zabytki na miejscu: zespół zabytkowy (1): pałac metropolity prawosławnego XVIII w., katedra prawosławna XIX w., synagoga XIX w., ratusz XVIII w.

Zabytki w okolicy:

1. Chocim (45 km) - miejsce dwu słynnych bitew z Turkami, piękne położenie nad Dniestrem, zamek baszów tureckich XVII w. (2).
2. Kamieniec Podolski (75 km) - jeden z najcenniejszych zespołów krajobrazowo-zabytkowych na Ukrainie (4), zespół zabytkowy Starego Miasta uznany w całości za rezerwat historyczny, położony na zboczach malowniczego jaru Smotrycza: zamek XVI w., mury obronne z 12 basztami XVI w., katedra XV w., kościół dominikanów XVII w., kościół św. Trójcy XVII w., ratusz XVII w., dzielnica ormiańska XVII w.
3. Kosów (65 km) - muzeum huculskiej sztuki ludowej, centrum kulturalne Huculszczyny (3).
4. Kołomyja (75 km) - zespół zabytkowy zabudowy centrum miasta, cerkiew Błagowieszczeńska, muzeum huculskiej sztuki ludowej (3).
5. Czerwonograd (70 km) - zamek Lubomirskich XVII w., wodospad w jarze rzeki Dżuryn (2).

Atrakcje przyrodnicze:

1. Jar Dniestru pod Zaleszczykami (45 km) - (3).
2. Worochta (115 km) - punkt startowy do wycieczek w Czarnohorę, leżącą na terenie Karpackiego Parku Narodowego, stanowiącego jedną z największych atrakcji przyrodniczych Ukrainy (4).

Propozycje tras turystycznych:

1. Czerniowce - Chocim - Kamieniec Podolski - Skała Podolska - Zaleszczyki - Czerniowce (210 km).
2. Czerniowce - Kutry - Kosów - Kołomyja - Czerniowce (165 km).
3. Czerniowce - Kutry - Kosów - Wierchowina - Worochta - Czerniowce (230 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie przy rozwidleniu szlaków tranzytowych: Lwów - Bukareszt i Lwów - Odessa,
- cenne obiekty krajoznawcze w okolicy umożliwiające odbywanie ciekawych wycieczek,
- możliwość zwiedzenia najciekawszego na Ukrainie regionu etnograficznego Huculszczyzny.

Wady lokalizacji:

- niezbyt atrakcyjne krajobrazowo położenie,
- brak ciekawych obiektów w najbliższej okolicy,
- stosunkowo duża odległość do najciekawszych obiektów: Kamieńca Podolskiego i Karpackiego Parku Narodowego,
- istnienie hoteli w Czerniowcach.

LWÓW (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: na pn. wschód od centrum, przy skrzyżowaniu obwodnicy i trasy wylotowej na Kijów. Teren pofałdowany, bezleśny. Atrakcyjność lokalizacji - 1.

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak danych.

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy:

1991 - ruch turystyczny	- 1400 tys. os.,	ciężarówki	- 14 tys.
1995 - " "	- 2100 tys. os.,	" "	- 22 tys.

Zabytki na miejscu: wyjątkowo cenny zespół zabytków Starego Miasta, nie mający sobie równych na Ukrainie (4): katedra XIV w., kaplica Boimów XVII w., kościół i klasztor bernardynów XVII w., kościół jezuitów XVII w., kościół dominikanów XVIII w., sobór św. Jura XVIII w., cerkiew Piatnicka XIV w., cerkiew Uspienska XVI w., katedra ormiańska XV w., arsenał królewski XVII w., zespół architektoniczny Rynku XIV-XVII w.

Zabytki w okolicy:

1. Żółkiew (20 km) - bardzo cenny zespół zabytkowy, jeden z najcenniejszych na Ukrainie (3): zamek Żółkiewskich XVI w., katedra XVI w., cerkiew bazylianów XVII w., kościół i klasztor dominikanów XVII w., kamieniczki w rynku XVI-XVII w., mury obronne z bramami XVII w.
2. Czerwonograd (Krystynopol) (60) km - cenny zespół zabytkowy (2): kościół i klasztor bazylianów XVIII w., kościół i klasztor bernardynów XVIII w., pałac XVII w.
3. Bełz (60 km) - niegdyś jeden z najsilniejszych ośrodków chasydyzmu i siedziba słynnych cadyków, zespół zabytkowy (1): kościół i klasztor dominikanów XVII w., baszta obronna XVII w., ratusz XVII w.
4. Sokal (70 km) - cenny zespół zabytkowy (2): cerkiew św. Mikołaja XVI w., kościół i klasztor XVI-XVII w., synagoga XVI w.

5. Olesko (60 km) - zamek Sobieskich - muzeum wewnątrz (3), patrz: lokalizacja DUBNO.
6. Podhorce (70 km) - zespół zamkowo-parkowy (3), patrz: lokalizacja DUBNO.
7. Złoczów (70 km) - cenny zespół zabytkowy (2): cerkiew św. Mikołaja XVI w., cerkiew Zmartwychwstania XVII w., kościół i klasztor XVIII w., zamek XVI w.
8. Świrż (50 km) - cenny zespół zabytkowy (2): zamek XV w., kościół XVI w.
9. Mieźgorie (55 km) - zespół Uspienskiego klasztoru obronnego (1).
10. Stare Sioło (30 km) - zamek XVIII w. (1).
11. Potylicz (75) - drewniana cerkiew x XV w. (1).

Atrakcje przyrodnicze:

1. Zapowiednik "Roztocze" (30 km) - chroni fragment Roztocza z lasami i kompleksem stawów, muzeum przyrodnicze, planowane przekształcenie w park narodowy (1).
2. Gołogóry (30 km) - pasmo malowniczych wzgórz, projektowany park krajobrazowy (1).

Proponowane trasy turystyczne:

1. Lwów - zapowiednik "Roztocze" - Potylicz - Zółkiew - Lwów (150 km).
2. Lwów - Zółkiew - Bełż - Czerwonograd - Sokal - Lwów (155 km).
3. Lwów - Olesko - Podhorce - Złoczów - Lwów (160 km).
4. Lwów - Mieźgorie - Świrż - Stare Sioło - Lwów (120 km).

Zalety lokalizacji:

- wspaniały zespół zabytkowy Lwowa,
- liczne cenne zabytki w okolicy umożliwiające odbywanie różnorodnych wycieczek krajoznawczych,
- położenie u zbiegu kilku międzynarodowych tras: Wrszawa - Lwów, Kraków - Lwów, Wiedeń - Lwów i Lwów - Kijów.

Wady lokalizacji:

- istnienie kilku hoteli we Lwowie.

RÓWNE (Ukraina)

Proponowana lokalizacja: na terenie miasta. Obszar bezleśny, sfalowany, zdewastowany krajobraz w okolicy dużej aglomeracji. Atrakcyjność krajobrazowa - 0

Baza noclegowa i jej wykorzystanie:

Ruch turystyczny i towarowy oraz prognozy:

Zabytki na miejscu: brak

Zabytki w okolicy:

1. Łuck (70 km) - b. cenny zespół zabytkowy (3), patrz: lokalizacja ŁUCK.
2. Ołyka (35) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja ŁUCK.
3. Klewań (20 km) - kościół XVII w. i zamek Czartoryskich XVI w. (1).
4. Dubno (40 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja DUBNO.
5. Młynów (40 km) - pozostałości zespołu pałacowego Chreptowiczów (1), patrz: lokalizacja ŁUCK.
6. Krzemieniec (85 km) - b. cenny zespół zabytkowy (3), patrz: lokalizacja KRZEMIENIEC.
7. Ostrog (40 km) - cenny zespół zabytkowy (2), patrz: lokalizacja DUBNO.
8. Międzyrzecz Ostrogi (40 km) - klasztor obronny (2), patrz: lokalizacja DUBNO.
9. Zasław (80 km) - cenny zespół zabytkowy (2): kościół i klasztor misjonarzy XVII w., klasztor bernardynów XVII w., ruina kościoła św. Stanisława XVII w., monumentalne ruiny pałacu ks. Zasławskich XVIII w., tzw. skarbczyk ks. Sanguszków XVI w.
10. Międzyrzecz Korecki (60 km) - zespół zabytkowy (1): kościół katolicki XVIII w., pałac Steckich XVIII w.

11. Korzec (75 km) - cenny zespół zabytkowy (2): ruiny zamku XV w., kościół św. Antoniego XVI w., monastyr św. Trójcy XVII w.
12. Sławuta (70 km) - zespół zabytkowy (1): pałac Sanguszków XVIII w., kościół katolicki z tablicami nagrobnymi Sanguszków

Atrakcje przyrodnicze:

1. Góry Krzemienieckie (40 km) - patrz: lokalizacja KRZEMIENIEC (1).

Propozycje tras turystycznych:

1. Równe - Klewań - Ołyka - Łuck - Młynów - Dubno - Równe (175 km).
2. Równe - Międzyrzecz Korecki - Korzec - Sławuta - Ostróg - Równe (200 km).
3. Równe - Ostróg - Międzyrzecz Ostrogski - Sławuta - Zasław - Równe (190 km).
4. Równe - Ostróg - Międzyrzecz Ostrogski - Krzemieniec - Dubno - Równe (200 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie przy rozwidleniu tras tranzytowych: Kijów - Lwów i Kijów - Brześć,
- wyjątkowo liczne cenne zabytki w okolicy umożliwiające odbywanie ciekawych wycieczek turystycznych.

Wady lokalizacji:

- nieatrakcyjność krajobrazowa lokalizacji,
- położenie w dużej aglomeracji miejskiej bez atrakcji krajoznawczych na miejscu,
- istnienie kilku hoteli w Równem,
- stosunkowo duża odległość do zabytków najwyższej klasy.

BIAŁYSTOK (Polska)

Proponowana lokalizacja: miejscowość Wasilczyki. Atrakcyjność lokalizacji (3).

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: istnieje baza noclegowa nieprzystosowana dla turysty tranzytowego, brak hoteli wyższych kategorii. W województwie białostockim znajdują się 7 hoteli o ok. 230 pokojach w tym ok. 50 w hotelach 3 gwiazdkowych (wykorzystanie w granicach 35 %). Ponadto w całym województwie znajduje się około 35 innych obiektów noclegowych o ok. 900 miejscach.

Ruch turystyczny i towarowy:

1991 -	ruch tranzytowy -	800 tys.,	ciężarówki -	300 tys.
1995 -	- " -	- 1500 tys.,	ciężarówki -	600 tys.

Zalety lokalizacji:

- bliskość dużego miasta wojewódzkiego,
- brak hoteli wyższych kategorii w sąsiedztwie proponowanej lokalizacji,
- przebieg trasy tranzytowej.

Wady lokalizacji:

- istnienie bazy noclegowej.

PRZEMYSŁ (Polska)

Proponowana lokalizacja: dowolna gwarantująca dojazd na obie trasy tranzytowe. Atrakcyjność lokalizacji (2).

Baza noclegowa i jej wykorzystanie: brak konkurencyjnej bazy noclegowej przystosowana dla turysty tranzytowego, brak hoteli wyższych kategorii, Istnieją ośrodki wczasowe i domy wycieczkowe o niższym standardzie (ok. 500 miejsc noclegowych).

Ruch turystyczny i towarowy:

1991 -	ruch tranzytowy -	2000 tys.,	ciężarówki -	500 tys.
1995 -	- " -	- 4000 tys.,	ciężarówki -	900 tys.

Zalety lokalizacji:

- bliskość przejść granicznych w kierunku Ukrainy o wyraźnie rozwojowym charakterze,
- brak hoteli wyższych kategorii w sąsiedztwie proponowanej lokalizacji.

Wady lokalizacji:

- spadek znaczenia miasta po likwidacji części województw,
- niewielki krajowy ruch turystyczny.

OFERTA PROGRAMOWA W REJONIE KATYNIA

1. Smoleńsk (30 km) - zespół zabytkowy wysokiej klasy (3): mury obronne z XVI w. z Bastionem Królewskim i 16 basztami, cerkiew św. Piotra i Pawła XII w., cerkiew św. Joana Błogosłowa XII w., sobór Uspienski XVII w., klasztor Troicki XVIII w., klasztor Wozniesiński (XVIII w.), Galeria Malarstwa.
2. Tałaszkino (50 km) - dworek księżnej Teniszewej z XIX w., w stylu staroruskim (1), gdzie bywali najwybitniejsi malarze rosyjscy. Obecnie mieści się tu
3. Witebsk - centrum (90 km) - cenny zespół zabytkowy: cerkiew Błagowieszczeńska XII w., d. kościół jezuitów XVIII w., klasztor bazylianów XVIII w., pałac gubernatora XVIII w., ratusz XVIII w., muzeum Marca Chagalla, który urodził się i spędził młodość w tym mieście (3).
4. Połock (180 km) - zespół zabytkowy wysokiej klasy (3): sobór św. Zofii XI w., klasztor Przemienienia Pańskiego XII w., Klasztor bernardynów XVIII w., kolegium jezuitów XVIII w., fortyfikacje ziemne d. Zamku Górnego i Dolnego, stara zabudowa centrum XVIII-XIX w.

Atrakcje przyrodnicze:

1. Przełomowa dolina Dźwiny pod Witebskiem (1).
2. Rozległy kompleks lasów z jeziorami o 25 km na północ od Witebska (1).

Przykładowa trasa krajozanwca:

1. Katyń - Smoleńsk - Tałaszkino - Smoleńsk (120 km).
2. Katyń - Smoleńsk - Witebsk - Bieszenłowicze - Połock - Obol - Witebsk - Orsza - Katyń (320 km).

Zalety lokalizacji:

- położenie na obrzeżu dużej aglomeracji miejskiej z cennym zespołem zabytkowym,
- położenie w pobliżu skrzyżowania dwu głównych szlaków tranzytowych: Ryga - Moskwa i Odessa - Petersburg,
- malowniczy krajobraz w okolicy.

OFERTA PROGRAMOWA DLA BAZY W REJONIE NIEŚWIEŻA

NIEŚWIEŻ - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3): zamek Radziwiłłów XVI w. z kompleksem fortyfikacji ziemnych, stawami i rozległym parkiem; kościół jezuitów XVII w. z grobowcami Radziwiłłów, klasztor benedyktynek XVIII w., Baszta Zamkowa XVI w., Brama Słucka XVI w., ratusz z zespołem kramów targowych XVI w., ogromny park Alba z sytemem kanałów XVIII w.

OKOLICE

1. Słonim - cenny zespół zabytkowy (2): kościół bernardynów (XVII w.), kościół i klasztor bernardynek (XVII w.), kościół św. Andrzeja (XVII w.), synagoga (XVII w.), ratusz (XVIII w.), stara zabudowa centrum (XVIII-XIX w.), zespół pałacowy Pusłowskich na przedmieściu Albertyn (XIX w.)
2. Synkowicze - cerkiew obronna (XV/XVI w.), jeden z najcenniejszych zabytków gotyckich na Białorusi (2)
3. Zyrowicze - zespół 3 cerkwi i klasztoru prawosławnego (XVII-XVIII w.), jeden z ważniejszych ośrodków prawosławia na Białorusi (2)
4. Zaosie - miejsce urodzenia A. Mickiewicza (1); obelisk pamiątkowy, planuje się rekonstrukcję dworku, w którym urodził się poeta; początek turystycznego "Szlaku Mickiewiczowskiego" prowadzącego przez miejscowości związane z życiem i twórczością poety.
5. Tuhanowicze - miejscowość na "Szlaku Mickiewiczowskim" (1), dawny majątek Wereszczaków, gdzie Mickiewicz poznał swą ukochaną Marylę, zachował się duży park z altanką Adama i Maryli, planuje się odbudowę zniszczonego dworu Wereszczaków; w pobliżu, w lesie znajduje się Kamień Filaretów.
6. Nowogródek - zespół zabytkowy najwyższej klasy w skali republiki (3): ruiny zamku książąt litewskich XIV w. na Górze Zamkowej, kościół farny XV w., w którym ochrzczony został A. Mickiewicz, cerkiew św. Borysa i Gleba XVII w., poddominikański koś-

ciół św. Michała XVIII w., d. kościół i klasztor franciszkanów XVIII w., dworek Mickiewiczów, gdzie A. Mickiewicz spędził dzieciństwo i młodość, obecnie mieści się tu muzeum poety, pomnik A. Mickiewicza. W Nowogródku kończy się "Szlak Mickiewiczowski".

7. Snów - pałac Rdułtowskich z XVIII w. otoczony rozległym parkiem (1).

8. Hruszówka - zespół dworski (1), d. własność Reytanów, miejsce śmierci i spoczynku Tadeusza Reytana.

9. Iwieniec - kościół i klasztor franciszkanów XVII w. (1)

10. Lubcz - zespół zamkowo-pałacowy Radziwiłłów XVII-XIX w. (1): brama zamkowa, ruina, wieży, pałac Hohenlohów, fortyfikacje ziemne, park.

11. Mińsk - zespół zabytkowy (2): kościół i klasztor bernardynek XVII w., kościół i klasztor jezuitów XVII w., cerkiew św. Katarzyny XVII w., dwór Wańkowiczów XIX w., zespół zabudowy Troickiego Przedmieścia XVIII-XIX w., Cmentarz Kalwaryjski.

12. Zasław - cerkiew Przemienienia Pańskiego XVI w., wały i fosy d. zamku Zasławskich (1).

13. Przyłuki - zespół pałacowy Czapskich XIX w. (1): pałac, wieża zegarowa, zabudowania gospodarcze, park.

Atrakcje przyrodnicze:

1. Rezerwat im. J. Kołasa nad Niemnem - piękny krajobraz nadniemeński, miejsce urodzenia białoruskiego poety i pisarza Jakuba Kołasa (1).

2. Rezerwat "Puszcza Nalibocka" (40 km) - duży kompleks leśny przytykający do doliny Niemna z ostojami rzadkiej zwierzyny (1).

3. Jezioro Świtez (30 km), rezerwat przyrody położony na "Szlaku Mickiewiczowskim" (1), b. malownicze, otoczone pięknymi lasami, opisane w kilku utworach Mickiewicza. W pobliżu inne miejscowości "Szlaku Mickiewiczowskiego" - Czombrów (pierwowzór Soplicowa) i Woronczka (park, kościół i cmentarz z grobami Wereszczaków).

4. Rezerwat "Jezioro Wygonowskie" (60 km) - chroni typowe krajobrazy poleskie z bagnami, lasami i jeziorami, wielka ostoja

zwierzyny i ptactwa (1); nad jeziorem dom myśliwski dla dewizowców z możliwością noclegu; przez jezioro przebiega zabytkowy Kanał Ogińskiego z XVIII w. łączący rzeki Szczarę i Jasiołdę, obecnie prowadzi się jego oczyszczanie i odbudowę, uruchomienie kanału z możliwością transportu wodnego zwiększy atrakcyjność obiektu.

Zalety lokalizacji:

- położenie przy głównej trasie Warszawa - Mińsk - Moskwa,
- brak dobrego hotelu w okolicach,
- liczne atrakcje krajoznawcze w okolicy, w tym zespoły zabytkowe najwyższej klasy w Nowogródku,
- bliskość kompleksu obiektów położonych na turystycznym "Szlaku Mickiewiczowskim".

PRIORYTETOWE WSKAZANIA LOKALIZACYJNE MOTELI

Przedstawione wyżej siedemnaście miejscowości zostało wybranych na podstawie sformułowanych wcześniej kryteriów. Należy jednak podkreślić, że wybudowanie mniej więcej w jednym czasie moteli we wszystkich tych miejscowościach byłoby niecelowe pod względem ekonomicznym. Niktóre z nich są położone zbyt blisko siebie i decyzja o budowie obiektu w jednej z nich musi wynikać z bezpośredniej analizy ekonomicznej (ceny ziemi, wyposażenie działki itp). Biorąc pod uwagę prognozę międzynarodowego ruchu przy szlakach międzynarodowych oraz możliwości zwiększenia liczby turystów (szczególnie turystów z Polski) można sformułować kilka priorytetowych lokalizacji moteli (przy założeniu, że w stolicach: Wilnie, Mińsku i Kijowie baza hotelowa będzie się rozwijała zgodnie z rozwojem ruchu podróżniczego). Będą to:

Na trasie o największym obecnym i przewidywanym ruchu międzynarodowym: Warszawa - Brześć - Mińsk - Moskwa:

1. Brześć (Kobryń).
2. Stołbce (Nieśwież, lub Baranowicze).
3. Smoleńsk (Katyń).

Na skrzyżowaniach tras południowych (niższy ruch międzynarodowy):

4. Dubno (Równe, Krzemieniec).
5. Zaleszczyki (Czerniowce).
6. Lwów.

Inne trasy (odnoga trasy pierwszej w kierunku St. Petersburga:

7. Witebsk.

PRIORYTETOWE WSKAZANIA LOKALIZACYJNE MOTELI

Przedstawione wyżej siedemnaście miejscowości zagranicznych i trzy krajowe zostało wybranych na podstawie sformułowanych wcześniej kryteriów. Należy jednak podkreślić, że wybudowanie mniej więcej w jednym czasie moteli we wszystkich tych miejscowościach byłoby niecelowe pod względem ekonomicznym. Niektóre z nich są położone zbyt blisko siebie i decyzja o budowie obiektu w jednej z nich musi wynikać z bezpośredniej analizy ekonomicznej (ceny ziemi, wyposażenie działki itp). Biorąc pod uwagę prognozę międzynarodowego ruchu przy szlakach międzynarodowych oraz możliwości zwiększenia liczby turystów (szczególnie turystów z Polski) można sformułować kilka priorytetowych lokalizacji moteli (przy założeniu, że w stolicach: Wilnie, Mińsku i Kijowie baza hotelowa będzie się rozwijała zgodnie z rozwojem ruchu podróźniczego). Będą to:

Na trasie o największym obecnym i przewidywanym ruchu międzynarodowym: Warszawa - Brześć - Mińsk - Moskwa:

1. Brześć (Kobryń).
2. Stołbce (Nieśwież, lub Baranowicze).
3. Smoleńsk (Katyń).

Na skrzyżowaniach tras południowych (niższy ruch międzynarodowy):

4. Dubno (Równe, Krzemieniec).
5. Zaleszczyki (Czerniowce).
6. Lwów.

Inne trasy (odnoga trasy pierwszej w kierunku St. Petersburga:

7. Witebsk.

W Polsce na trasach tranzytowych:

1. Suwałki.
2. Białystok.
3. Przemyśl.

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych

Tablica 1. Osobowy ruch graniczny według wybranych przejść na wschodniej granicy Polski w latach 1991-1992 (w tysiącach).

Nazwa i rodzaj przejścia	Rok	Przekroczenia granicy ogółem	Obywatele polscy		Cudzoziemcy ogółem		Cudzoziemcy z krajów b.socjalistycznych i pozostałych			
			przekraczający granice w kierunku							
			z Polski	do Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski
RAZEM	1991	16891,5	2193,9	2147,3	6245,0	6305,1	6133,6	6206,3	111,4	98,7
	1992	18390,7	2165,3	2095,0	7086,2	7044,1	-	-	-	-
Ogrodniki drogowe	1991	1643,5	336,8	340,6	470,2	495,7	467,7	493,0	2,4	2,6
	1992	2063,0	421,5	463,3	580,7	597,4	-	-	-	-
Kuźnica Białost. drogowe	1991	544,8	139,1	166,9	124,4	114,3	123,6	113,8	0,7	0,5
	1992	807,2	145,8	175,4	254,1	231,8	-	-	-	-
Kuźnica Białost. kolejowe	1991	2061,8	330,4	261,1	771,5	698,6	749,7	688,1	21,8	10,4
	1992	1909,6	239,2	135,0	736,6	798,7	-	-	-	-
Terespol drogowe	1991	2447,0	261,6	251,9	802,7	1130,6	780,8	1108,9	21,9	21,7
	1992	2278,7	229,8	229,5	810,2	1009,0	-	-	-	-
Terespol kolejowe	1991	2355,8	203,8	191,2	959,2	1001,4	919,7	962,3	39,4	39,0
	1992	3639,5	170,2	160,3	1712,7	1596,1	-	-	-	-
Kukuryki drogowe towarowe	1991	243,7	21,6	23,2	97,5	100,1	84,5	87,5	13,0	13,8
	1992	267,2	20,6	20,5	109,1	116,9	-	-	-	-

tabele

cd. tablicy 1.

Nazwa i rodzaj przejścia	Rok	Przekroczenia granicy ogółem	Obywatele polscy	Cudzoziemcy ogółem		Cudzoziemcy z krajów b.socjalistycznych i pozostałych				
			przekraczający granice w kierunku							
			z Polski	do Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski
Dorohusk drogowe	1991	638,7	70,0	70,4	295,9	202,3	293,7	202,2	0,1	0,1
	1992	573,4	130,2	109,1	157,3	176,7	-	-	-	-
Dorohusk kolejowe	1991	957,9	57,8	75,2	480,2	344,5	480,1	344,4	0,09	0,06
	1992	619,9	18,1	32,2	311,1	258,3	-	-	-	-
Hrebenne drogowe	1991	15,8	0,9	1,9	7,9	5,0	7,9	5,0	0,01	-
	1992	683,8	50,1	66,6	321,3	245,6	-	-	-	-
Medyka drogowe	1991	3568,2	646,7	638,3	1115,5	1167,5	1107,7	1160,2	7,8	7,3
	1992	2585,6	524,7	494,6	736,0	830,2	-	-	-	-
Medyka kolejowe	1991	2147,0	70,0	74,1	1031,5	974,3	1030,2	970,9	1,2	0,4
	1992	1850,6	22,0	19,4	940,9	868,1	-	-	-	-

Źródło: Dane GUS.

Tablica 2. Osobowy ruch graniczny na wschodniej granicy Polski w poszczególnych miesiącach w latach 1991-1992 (w tysiącach).

Miesiąc, rok	Przekro- czenia granicy ogółem	Obywatele polscy		Cudzoziemcy ogółem		Cudzoziemcy z krajów b.socjalistycznych pozostałych			
		przekraczający granice w kierunku							
		z Polski	do Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski
RAZEM 1991	16891,5	2193,9	2147,3	6245,0	6305,1	6133,6	6206,3	111,4	98,7
1992	18390,7	2165,3	2095,0	7086,2	7044,1	-	-	-	-
styczeń 1991	611,0	117,4	113,2	196,4	183,9	189,3	179,7	7,0	4,1
1992	764,2	129,5	117,0	265,1	252,4	258,2	247,3	6,9	5,1
luty 1991	781,3	120,6	123,5	274,9	262,2	269,5	256,8	5,3	5,3
1992	1128,5	149,7	151,6	428,8	398,2	-	-	-	-
marzec 1991	1220,8	152,2	168,2	431,9	468,3	424,5	463,8	7,3	4,5
1992	1645,2	184,3	178,6	640,0	642,2	-	-	-	-
kwiecień 1991	1228,4	151,3	134,0	480,3	462,7	470,3	457,6	9,9	5,1
1992	1623,1	173,6	155,0	662,5	631,9	-	-	-	-
maj 1991	1420,4	195,4	183,7	508,2	533,0	498,0	525,7	10,2	7,2
1992	1433,6	159,9	154,4	561,7	557,4	-	-	-	-
czerwiec 1991	1779,4	244,0	202,4	690,8	642,0	678,2	633,5	12,6	8,4
1992	1486,5	170,1	159,6	569,2	587,6	-	-	-	-

cd. tablicy 2.

Rok, miesiąc	Przekro- czenia granicy ogółem	Obywatele polscy		Cudzoziemcy ogółem		Cudzoziemcy z krajów b.socjalistycznych pozostałych			
		przekraczający granice w kierunku							
		z Polski	do Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski
lipiec 1991	1738,4	237,7	230,4	629,0	641,2	616,0	625,1	13,0	16,0
1992	1609,4	204,4	189,9	598,7	616,2	-	-	-	-
sierpień 1991	1986,7	246,9	238,9	761,0	739,7	744,5	724,1	16,5	15,6
1992	1735,7	205,6	197,0	658,8	674,1	-	-	-	-
wrzesień 1991	1508,9	197,0	211,5	548,7	551,5	537,0	540,0	11,6	11,5
1992	1465,7	201,4	196,6	559,9	507,6	-	-	-	-
październik 1991	1594,4	202,6	212,9	583,7	595,0	576,9	586,5	6,7	8,4
1992	1805,0	223,7	221,8	690,3	669,0	-	-	-	-
listopad 1991	1440,3	180,1	173,7	532,4	553,9	527,3	548,4	5,1	5,5
1992	1812,2	190,9	194,6	717,9	708,6	-	-	-	-
grudzień 1991	1581,0	148,1	154,4	607,1	671,2	601,5	664,6	5,6	6,6
1992	1880,9	171,5	178,2	732,7	798,3	-	-	-	-

Źródło: Dane GUS.

Tablica 3. Przekroczenia granicy przez osobowe pojazdy mechaniczne według wybranych przejść na wschodniej granicy Polski w latach 1991-1992.

Nazwa przejścia	Rok	Liczba pojazdów ogółem	Pojazdy obywateli polskich		Pojazdy cudzoziemców ogółem		Pojazdy cudzoziemców z krajów b.socjalistycznych i pozostałych			
			przekraczających granice w kierunku							
			z Polski	do Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski
RAZEM	1991	1764870	312823	307702	536293	608052	529079	599409	7214	8643
	1992	2133498	570288	555953	439997	567260	-	-	-	-
Ogrodniki	1991	296218	55208	52945	88823	99242	88224	98561	599	681
	1992	502623	161696	166598	77818	96511	-	-	-	-
Kuźnica Białost.	1991	219993	58993	63810	49668	48522	49490	48394	178	128
	1992	295102	72284	70033	70458	82327	-	-	-	-
Terespol	1991	573506	87809	83852	170671	231174	166138	225449	4533	5725
	1992	544470	109374	101453	138800	194843	-	-	-	-
Dorohusk	1991	125745	16488	18660	50397	40200	50369	40177	28	23
	1992	141818	49042	43723	17949	31104	-	-	-	-
Hrebenne	1991	1811	300	390	757	364	754	364	3	-
	1992	62862	11973	17397	19121	14371	-	-	-	-
Medyka	1991	517106	87615	83077	166590	179824	164983	177989	1607	1835
	1992	461958	133321	125959	84757	117921	-	-	-	-

Zródło: Dane Straży Granicznej.

Tablica 4. Przekroczenia granicy przez ciężarowe pojazdy mechaniczne według wybranych przejść na wschodniej granicy Polski w latach 1991-1992.

Nazwa przejścia	Rok	Liczba pojazdów ogółem	Pojazdy obywateli polskich		Pojazdy cudzoziemców ogółem		Pojazdy cudzoziemców z krajów b.socjalistycznych i pozostałych			
			przekraczających granice w kierunku							
			z Polski	do Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski	do Polski	z Polski
RAZEM	1991	243950	30919	31688	86645	94698	76141	83227	10504	11471
	1992	366843	35281	35997	142741	152824	-	-	-	-
Ogrodniki	1991	21665	2478	2669	8038	8480	7824	8226	214	254
	1992	66571	8974	10082	23635	23880	-	-	-	-
Kuźnica Białost.	1991	1824	521	483	481	339	368	237	113	102
	1992	9801	1717	2035	2911	3138	-	-	-	-
Kukuryki -Terespol	1991	163630	21389	22512	57400	62329	48544	52943	8856	9386
	1992	193145	15268	14442	79095	84340	-	-	-	-
Dorohusk	1991	2069	397	386	693	593	661	566	32	27
	1992	5978	820	912	1938	2308	-	-	-	-
Hrebenne	1991	2249	91	98	1003	1057	1002	1057	1	-
	1992	5195	539	813	1121	2722	-	-	-	-
Medyka	1991	48320	5337	4868	17692	20423	16504	18826	1188	1597
	1992	63565	3285	3510	26800	28970	-	-	-	-

Zródło: Dane Straży Granicznej.

PROPONOWANA LOKALIZACJA HOTELI NA BIAŁORUSI I ZACHODNIEJ
UKRAINIE Z UWZGLĘDNIENIEM WALORÓW KRAJOZNAWCZYCH

